TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄIN LEHTI • JULKAISIJA TUNTURILATU RY • N:o 2/1981.

PUHEENJOHTAJAN TÄHDENVÄLEJÄ

Susivihkiäiset vietettiin Ylläksellä juhlavasti, vaikka ruska ei tänä vuonna ollutkaan komeimillaan. Rakotuli ja aito Lapinnoita toivat meidät lähelle sitä maailmaa, johon tunteemme ja harrastuksemme ovat vahvasti ankkuroituneet. Kiitokset Suomen Ladulle hyvästä juhlapaikasta.

Olen usein yrittänyt analysoida ja tilittääkin Lapin merkitystä meille tunturilatulaisille ja juhlan ja siihen liittyneen tunturissakäynnin myötä koin, että tätä lähdettä ei koskaan ammenna loppuun. Lappi aidosti elettynä kehittää meissä sitä lämpöä ja hyvyyttä, joka on tunnusomaista lähellä luontoa elävälle ihmiselle.

★

Järjestötoimintamme tämänvuotisena merkittävänä tapahtumana on sääntöjemme uusiminen. Toimintakautemme muuttaminen kalenterivuodeksi ja kahden vuosikokouksen järjestelmä ovat teknisiä muutoksia. Sensijaan tunturikerhojen rekisteröitymisen edellytyksenä olevaa liittomuotoista rakennetta ei vielä ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi. Uskon kuitenkin turnturikerhojen nykyisessäkin muodossaan yhteistyöeliminä voivan täyttää jäsenistön yhteistyölle asettamat tavoitteet.

★

Susi-Kiisalla on tehty ansiokkaasti talkootöitä. Palstallemme on noussut talvikäyttöinen turvekota, joten ''asuminen'' voi siellä alkaa. Toivottavasti ensi kesänä saamme aikaiseksi myöskin kämpän talkoovoimin, jolloin kolmas tukikohtamme olisi valmis. Tarvitsemme vielä jäsenistön taloudellista tukea palstalainasta ja rakentamisesta selvitäksemme, joten toivon vielä tulevankin jäsenmaksun yhteydessä mahdollisuuksienne mukaisia ''tukiaisia'' kämppärahastoon. Kiitokset jo osoittamastanne tuestanne ja hienosta talkoohengestä.

★

Juhlavuotemme ohjelmaan on kuulunut valokuvaus- ja tunturilatumerkkikilpailut. Valokuvaus on myönteinen tapa välittää kokemiamme ja näkemiämme toisillemme. Merkkimme ovat mielestäni korkealuokkaisia, toivottavasti saamme vielä yhtä ansiokkaan jäsenmerkin käyttöömme.

★

Kolmaskymmenesviides toimintavuotemme on ennenmuuta ollut eräretkeilyn vuosi. Eräät meistä ovat yltäneet todella vaativiin suorituksiin. Toivon, että saisimme tällä kertaa tiedot kaikista tunturilatulaisten tämän toimintakauden kuluessa suorittamista eräretkistä ja lapinkäynneistä. Retki sinänsä on tietysti meille pääasia, mutta olisi kerrankin hauskaa – ja toimintamme tuntemisen kannalta tärkeää saada tietää, miten paljon ja missäpäin jäsenkuntamme Lappia koluaa. Vastaattehan joko kiertokirjeen lipukkeella tai tavallisella kortilla, jos ette ole sitä jo tehneet.

★

Lopuksi oma kokemukseni Sarekin eräretkestä. Kumisaapas on siellä välttämätön jalkine Kungsleden-polun ja pitkoksien ulkopuolella. Seitsemän hengen letka koki sen tänä sateisena kesänä, jolloin maailma oli todella vetistä ja pienetkin kahluut hankalia ja vaativia. Lunta oli poikkeuksellisen vähän rinteillä ja jäätiköillä ja nousut louhikkoisia. Oli hienoa löytää vielä oma käyntimerkintänsä 22.8.1956 Akan Stortopilta. Sarekin Stortopin nykyinen kirja ei enään tuntenut neljännesvuosisadan takaisia käyntejä. Joten muistellaan viime kesää kaikesta huolimatta kaiholla ja odotellaan toivorikkaina ensi talvea ja sen lumia.

★

Antero Tarvainen:

TUORE UUTUUS: PEKAN KAMMI.

Samalla avaimella sinne pääsee kuin Susikyröön ja Susitalakseen, sinne Susikiisan uutukaiseen turvekammiin, joka valmistui lopullisesti 25.9.81 Ylläskartanon Susiaisista lähteneen ja Pekan johdolla toimineen viisihenkisen talkooryhmän voimin. Se on lukossa, koska pikitie on niin lähellä.

Heikki Gröhnin lahjoittamasta n. 600 jm sahatavarasta tuli ponttipermanto (maaeristetty kaksikerroksisella styroxilla), makuulaverit pääkorokkein kahdeksalle hengelle ja hylly.

Myös lahjaksi saatu uusi Jøtulhella hallitsee näyttävästi omaa nurkkaansa. Samaisessa kulmassa seisoo Unkilan Matin Nuvvos-Skaidin rinteeltä kantaman mäntypölkyn varaan tehty pöytä, jossa nyt ovat keittoastiat ja vesisanko. Myös Susikyröstä viety paistinpannu odottelee käyttäjiään.

Iso myrskylyhty, jonka Turun Pyöräkellari lahjoitti tähän kammiin, riippuu katosta, ja hyllyllä on alkuun valopetroolia.

Vieraskirja ja ensiaputarpeet siirrettiin teltasta kammiin.

Tuosta vieraskirjasta löytyy niitten nimet, jotka menneen kesän heinä-elokuun vaihteessa saivat uutteruudellaan kammin viimeistelyä vaille valmiiksi. Ensisijainen KIITOS lankeaa isoilla kirjaimilla hohtavasti juuri tuolle joukolle, joka vaivojaan säästämättä ahersi verrattomassa talkoohengessä kuin yksi jäsen.

Hyvin oli talkookutsu mennyt perille. Miltei jokaisesta tunturikerhosta oli edustajia ja talkooajan nimiä kertyi vieraskirjaan 60. Ne oli kaikin puolin mainiot talkoot, kuten hyvään susihenkeen kuuluu. Ei näkynyt sameita katseita, vaan aamusta alkaen silmät kiiluivat kirkkaina, tassut kävi teholla ja jälkeä syntyi.

Tarvittavat koivurangat ja turpeet löytyi omalta tontilta. Miesten rinnalla ahkeroineet tytöt suorittivat kuorimaraudoilla puhtaan työn ja osallistuivat vielä raskaan turpeen kantoonkin ym.

Yhteisiä kahvihetkiä huumorinkin höystöllä vietettiin päivittäin, joista mieleen jäivät harjannostajais- ja päätöskahvit. Pekka kitteli talkoolaisia Tunturiladun puolesta.

Suhteita solmittiin myös Nuvvuksen kylän asukkaisiin. Ja kaksi siivekästä inisijää lähti saattamaan postitse puh.joht. Anterolle lähetettyä talkookorttia.

Koko homman suunnittelijana ja altavastaajana toiminut Huttus-Pekka oli saanut Kiilopäältä seinä- ja kattoeristeeksi laitetut alumiinipellit ja kurkihirreksi kelon.

Pekka on lupsakka susi, se tunnetaan. Kerrottakoon tässä viimeisin talkootapahtuma. Kun Maija-Liisa valitteli ovenavauksessa turvetta varisevan niskaan, jatkoi Pekka tyynesti: ''siihen pittee laittoo kuisti.''

Pekan merkitys Tunturiladun rakennustoiminnassa on mittaamattoman suuri. Niinpä oven teon yhteydessä Tepon heittämä työnimiehdotus Pekankammi (yhteen kirjoitettuna), sai silloisen joukon yksimielisen kannatuksen. Nimi päätettiin ehdottaa johtokunnan käsittelyyn, joka on kokouksessaan hyväksynyt sen.

Pauli värkkäsi taidolla nimen lautaan ja nappasi sen oveen kiinni. Ja Pekka, nähdessään epäviralisessa nimenpaljastustilaisuudessa tapahtuneen, tuumasi leppoisasti: ''ovat uhranneet kaks kuparinaulookin.'' Vähän myöhemmin ilmestyi oven yläpuoliselle katolle Joijen näppärästi sommittelema katajainen PEKANKAMMI.

Koska homma luisti, kaivettiin ja tasoitettiin vielä pohja, jolle tulevana kesänä alkaa nousta Sudenpesän tyyppinen ruoktu. Näin jäsenistömme ilmaisemat mielipiteet tulevat toteutumaan.

Kammi ei tullut rahallisesti maksamaan juuri mitään. Sen teki mahdolliseksi jäsenkuntamme tehokkuus, Pekka primus motorina.

Mainitsemisen ansaitsee vielä Sirkan painuminen maahan ''kivensyöjän'' teholla, tuloksena montut roskikselle ja rakennettavalle puuceelle.

PEKANKAMMI. SIELLA SE ON MAINIOSTI MAASTOUTUNEENA OVEN AUETESSA JÄRVEEN PÄIN JA IKKUNASTA NÄKYMÄT NUVVOS- AILIGAKSEN SIVU RASTIGAISSAN SUUNTAAN.

Hemmo Kivilaakso

TUNTURI-LATU r.y.

● JOHTOKUNTA

puheenjohtaja
Antero Tarvainen, puh. 90/ 898791

varapuheenjohtaja
Yrjö Suuniittu

jäsenet: Anja Huhtala, Pekka Huttunen, Hemmo Kivilaakso, Uolevi Mättö, Alpo Mäntynen, Raimo Niklander, Anja Pere

sihteeri: Timo Sarkkinen Siltakatu 55 0440 Järvenpää puh. 90/ 2911589 (iltaisin)

rahastonhoitaja: Anneli Peltonen Koroistentie 11 B 25 00280 Helsinki 28 puh. 90/410771 (iltaisin)

jäsenkortistonhoitaja: Eva Jägerskiöld Vuorimiehenkatu 3 A 00140 Helsinki 14 puh. 90/ 631414 (iltaisin)

kuva-arkistonhoitaja: Erkki J. Tolvanen, Tapolanrinne 10 01760 Vantaa 76 puh. 90/ 897656

postilähetykset ja juoksevat raha-asiat hoitaa: Elvi Zweygberg, Suomen Ladun toimisto Fabianinkatu 7 00130 Helsinki 13 puh. 90/170101

Jäsen- ym. maksut: postisiirtotili 135 33-1

● JÄSENLEHTI

Tunturilatu, vastaava toimittaja Antero Tarvainen

Toimitussihteeri: Anja Pere Nuijatie 5 B 21 01650 Vantaa 65 puh. 90/845 581 (iltaisin)

● KIINTEISTÖT

Susikyrö – Enontekiö
Susi-Talas – Inari
Susi-Kiisa – Utsjoki
Kärrikaltio – Inkoo (Kavtsin hallinnassa)
Rakennuspäällikkö Pekka Huttunen Joukontie 27 76100 Pieksämäki

● SUSIVALIOKUNTA

puheenjohtaja Raimo Niklander jäsenet: Reino Kärkkäinen, Sirkka Laakso, Kauno Laine, Väinö Martikainen, Maire Kalanti (sihteeri)

● TUNTURIKERHOT

KUOKTE (2) Hyvinkää
puheenjohtaja Veikko Laine, sihteeri Anja Pajunen Erkylänkatu 21 05820 Hyvinkää 2 puh. 914-28901

KOLBMA (3) Tampere
puheenjohtaja Väinö Martikainen, sihteeri Matti Rekola Kitiniitynk. 7 D. 35, 33850 Tampere 85 puh. 931-672186.

NJELLÄ (4) Pieksämäki – Mikkeli
puheenjohtaja Pekka Huttunen, sihteeri Eila Hämäläinen Nuijamiestenkatu 22 B 12 50100 Mikkeli 10 puh. 955-367 552.

VIHTTA (5) Vaasa
puheenjohtaja Lasse Bäckman, sihteeri Aino Gylling, Lastenkodink. 14, 65140 Vaasa 14, puh. 961/116554.

KUHTTA (6) Helsinki – Vartiokylä
puheenjohtaja Alpo Mäntynen, sihteeri Kaarina Hakkarainen Kasteholmantie 1 00900 Helsinki 90 puh. 90-339 147

SIETSA (7) Iisalmi
Pentti Vainio, Olvi Oy 74700 Iisalmi

KAVTSI (8) Helsinki
puheenjohtaja Jussi Saarinen, sihteeri Inga Bergman Untamontie 6 C 00610 Helsinki 61 puh. 90-795 882.

OUTSI (9) Jyväskylä
puheenjohtaja Pekka Kolari, sihteeri Ritvis Loimio, Puistotori 6 A 16 40100 Jyväskylä 10

LOGI (10) Turku
puheenjohtaja Antti Nikula 23100 Mynämäki puh. 921-707 265, sihteeri Tuulikki Kukkonen, Koroniityntie 29 20780 Kaarina puh. 921/431 839.

Kolbman kuulumisia

Kesän mentyä täytyy taas pistää noita kuulumisia paperille. Kesän muistorikkaita vaelluksia ovat suosineet hienot aurinkoiset säät (henkilökohtainen mielipide) ja ihmetellä täytyy miksi valitetaan, että aina sataa.

Jos nyt ensin kertoisi meidän kerhohuoneasiastamme. Sitä asiaa kun jatkuvasti ajetaan, niin jutunaihetta riittää. Saimme taas kaupungin nuorisolautakunnan hallinnassa olevan kerhohuoneen uudesta Tampereen Uintikeskuksesta. Se on hiukan syrjässä keskustasta ja joillekkin kolmbalaisista sinne voi olla hankala pääsy. Tilat ovat valoisat ja siistit, seinätkin ovat valkoiset ja vielä puhtaat, joten dioja on hyvä näytellä. Täällä kokoonnumme syyskaudella joka toinen maanantai kerhoiltoihin ja aiheina on mm. retkitapaturmat, koiravaljakkoretkeily, perhokalastus, tekstiilitietous ja puhdetyöt. Välimaanantaisin kokoonnumme vanhassa paikassa askarteluiltoihin näpertelemään jotain mukavaa.

Menneitä muistellessa todettakoon, että toukokuussa suoritettiin Latosaaren maisemissa "Nulkka 81". Tällainen vaelluskilpailu ilman kilpailua keräsi vain 5 partiota Kolbmasta ja ulkopuolelta kutsuttuja ei tullut yhtään. Nulkan ajatuksena oli tutustuttaa osanottajat uusiin asioihin, antaa kokemusta oudoista tilanteista ja kerrata tutumpia taitoja retkeilyn alalta. Ei ole mitään mieltä tehdä asiasta kilpailua. Suoritusten arvosteleminen rajoittaa tehtävien keksimistä ja pisteiden sekä sijoitusten laskeminen on kaikkein työläintä hommaa.

Susi-Kiisan talkoissa Kolbmasta oli 10 henkeä ja useimmat ihastuivat maisemiin. Valmistakin on kuulemma tullut, aina Sudenpesän perustuksia myöten. Ei puutu enään kuin hirret ja turpeet oikealla tavalla, systemaattisesti pinottuna.

Elokuussa oli osalla kolbmalaisista hieno tilaisuus esitellä oikeaoppista suomalaista leiriytymistyyliä. Järjestimme FINNFICC leirille Maisansaloon "Suomalaisen leirikylän". Kylässä oli havulaavu rakovalkeineen, louteita ja termoteltta. Vieraita kävi jatkuvsti tutustumassa leiriin ja varsinkin ulkomaalaiset olivat hyvin kiinnostuneita. Rakovalkea oli heille melkoinen ihmettelyn aihe. Sitä syynättiin tarkkaan, mietiskeltiin hartaasti sekä haisteltiin kiehisiä ja kun pois lähtivät, olivat asiantuntijoita. Rakovalkea poltettiin sitten show-illassa ja hyvin paloi. Olikin ainoa valopilkku tavanomaisen tyhjänpäiväisessä korkeatasoisen latteassa showssa.

Susivihkiäisissä Åkäslompolossa oli kolbmalaisia jonkinmoinen joukko. Merkin ompelemista tuli neljälle hengelle, yhdelle johtajasudelle ja kolmelle tunturisudelle.

Syyskuussa teimme patikkaretken Tampereen eteläpuoliseen maastoon. Kohteina olivat rosvojen ja karkureiden piilopaikka "Hirviluola" sekä muinainen linnavuori "Pirunlinna". Vuoren päällä on vieläkin näkyvissä kivistä tehtyä vallia yhdellä sivulla, muilla sivuilla on luonnolinen maastoeste.

Erävaelluksen SM-kilpailuihin Suonenjoelle meiltä on lähdössä 4 partiota. Vähän on harjoiteltu julkisesti, salaiseti varmaankin sitä enemmän. On mielenkiintoista nähdä millaisen kilpailun ovat tehneet mansikkamaille, niin ja tuleeko maha mansikoiden syömisestä kipeäksi?

Tunturiladun vuosikokoukseen ja 35-v. juhlallisuuksiin osallistumme luonnollisesti. Heti sen jälkeen on oma vuosikokouksemme ja sitten aletaan suunnitella kevätkauden toimintaa. Siitä sitten seuraavissa kuulumisissa.

Saivare

Njellän kuulumisia

Kaikki loppuu aikanaan... loppui sateinen kesäkin. Sen ainutlaatuisuus koskettaa meitä vielä kauan. Meille monelle se oli pysähdyttävä muutenkin, kuin vesisadetta täynnä oleva kesä. Elämän katoavaisuus kosketti muutenkin kuin kesän muuttumisella syksyyn.

Elokuun alussa kerhomme aktiivinen jäsen Väinö Tarkiainen menehtyi auto-onnettomuudessa Sodankylässä, matkalla sukulaisensa hautajaisiin. Me njelläläiset muistamme Väiskin iloisena, valoisena soittoniekkana, joka aina oli valmis toisten puolesta, olipa kysymyksessä kätten työt tai henkinen virkistys. Monilla leiripäivillä ehti Väiski maniskansa kanssa laulattaa ja hauskuttaa. Itselleni jäi kuva aidoimmasta Väiskistä Njellän pikkujouluissa esitetystä pikkupojasta. Jo useana vuonna Väiski kerhomme pikkujouluissa esitti alakoulussa oppimansa runon, joka lämpimästi kosketti kuulijoitaan. Tuo pikkupoika on ikuisesti vaiennut.

Me kaikki hiljennymme kiittämään Väiskin ystävyydestä ja toivomme voivamme edes hiukan omassa elämässämme toteuttaa niitä hyviä ominaisuuksia joita hänellä oli syntymälahjaksi annettu. Lahjoja, joita hän ei koskaan "pannut vakan alle", vaan antoi ne yhteiseen käyttöön. Kuitenkin... elämä ja toiminta jatkuu. Kesän retkien ja talkoitten jälkeen valmistaudumme omaan sisäiseen toimintaamme. Toimintaan johon kaipaa jonkinlaista piristysruisketta. Mikä tai millainen se on, sen näyttää tulevaisuus.

Eila

KUHTTAN kuulumisia

Uusi vuosikymmen hyvää vauhtia menossa. On syyskuu ja kerhon alkajaiskahvit juotu kymmenkunnan sudanpennun koolla ollessa. Eivät ole kaikki vielä kotiutuneet, kun ovat koko kesän vapaana telmineet ja ulvojaisia tunturissa pitäneet. Vanha takkuturkki vaan on tämän kesän pesäkoloaan haistanut, ehkä vielä tunturiin pääsee.

Virallinen avaus syksylle tuli tuolta Turusta Logilta, kun meidät kylään kutsui ja Kurjenrahkan kautta pimeätä hyväksi käyttäen kotakentälle johti, oli se vaan elämys, josta tuonnempana oma stoorinsa.

Raapustan tähän syksyn ohjelman:

8. 9.	aamukahvit ja kesäkuvat
22. 9	suunnistuskertausta
4.10.	sydänsunnuntai, luontopolku
6.10	suunnistusharjoituksia
22.10.	luonnonkuvaus
3.11	askartelua syysmarkkinoita varten
17.11	yleisöilta
1.12.	vuosikokous
15.12.	pikkujoulu

Kun tätä luet, niin paina mieleesi, että Kuhttalla on perinteinen nuorten viikko taas hiihtolomalla jossain Lapissa.
Kerääpä porukkasi ja lähde mukaan kaamokseen, jossa on oma fiilinkinsä. Voipa sinne muutkin lähteä kuin nuoret.

AIpiini

KAVTSIN kuulumisia

KÄRKIKALTIOSSA KAVTSILAISET PURKAVAT – RAKENTAVAT... PURKAVAT – RAKENTAVAT.....

Kiisajärvi – jokivarren jalokivi. Siinä se kimalteli elokuisessa illassa edessämme. Siitä heijastui smaragdinvihreätä, johon oli kevyesti sekoitettu safiirin ja turmaliinin värisävyjä.

Järven pinta oli aivan tyyni, vain rantarautujen nopeat liikkeet rikkoivat vedenpintaa...

Olimme olleet jo lähes viikon pohjoisessa. Ahkovarrin itäpuolella olevilla palsasoilla olimme ihmetelleet tätä ikiroudan arvoitusta. Suolla tutkailimme myös tulevaa lakkasatoa ja valokuvailimme suon kasveja. Olipa vielä Akusuolta poimittu "pikku orkidea", Maariankämmekkä prässättynä retkipäiväkirjan väliin. Aku-kammille olimme tehneet "vuositakuutarkastuksen" ...korjailleet siellä muutamaa paikkaa – yrittäneet rakentaa takkaan savukynnystä. Verenhimoisest sääski- ja mäkäräparvet olivat ajaneet meidät ennätysvauhtia taipaleen Akusuo – Outakoski. Siinä sitä oli ollut viikoksi puuhaa...

Katselimme Kiisalta pohjoisen suuntaan. Norjan gaissoista näkyi etualalla yli tuhatmetrinen Gaeidnogaissa. Tiesimme että vuoren rinteellä, yhdeksässäsadassa metrissä oli sinne vuonna 1942 pakkolaskun tehnyt Junkkers JU -52 lentokone. Mitähän jos yrittäisimme korjata koneen? Lentäsimme sitten Kiisa-järven ylitse ja heilutettaisiin *Kiisalaisille kovasti*. Ajatuksessa oli hohtoa – huomenissa lähtisimme...

Monenlaisia suunnitelmia

Istuskelimme Norjan puolella Levajokan tunturituvassa. Olimme syöneet ja juoneet kahvit. Odottelimme jäätelöitä jälkiruuaksi. Sitten lähtisimme eteenpäin. Lentokoneen korjauksesta olimme luopuneet. Emme edes "Maasto-Gaissalla" saisi tarvittavia varaosia kuljetettua ylös vuoren rinteelle – jääköön koneen korjaus toiseen kertaan.

Eräs kiehtova ajatus oli seurannut meitä etelästä saakka. Miltä tuntuisi matkata vedenjakajan ylitse?. Miten pienistä puroita ja lompoloista muodostuu joki ja miten se laskee valtamereen? Tämä kaikki olisi jännittävää nähdä ja kokea. Pisteen ajatukselle antoi se että Levajokan tarjoilijatyttö toi meille aivan karamelliväriltä maistuvat jäätelöt. Hyppäsimme pystyyn! Lähdemme kiiruumman kaupalla...

...ylitämme vedenjakajan ja kävelemme Jäämeren tielle aina Laksefjorden'in pohjukassa olevaan Kunesiin saakka.

Katsomme onko jäätelö Storlinsin kioskissa yhtä vetistä ja värjättyä kuin täällä Tenon varressa...

Keskiyön kalaa

Norjan valtion kalastuslupa oli retkipuseron taskussa ja kalastusvälineet oli desinfioitu Karasjokan huoltoasemalla. Jospa saisimmekin hiukan kalaa kuivan sissimuonan jatkeeksi. Kalaa tuntui olevan liikkeellä. Nuvvuksen kylän tienoilla myi lapinmies lohta veneen pohjalta neljäkymppiä kilo. Täällä Levajokassa oli lohi puolestaan tiukemmassa. Haastattelimme kalahullua Levajokan rantatörmällä. Viisi viikkoa ja yksi lohi oli tullut.. ja Saabin kattoteline oli sentään täynnä pitkiä vapoja ja satoja metrejä deltakeloille rullattua kelluvaa siimaa. Ei, Levajokkaan emme jäisi! Ei meillä ollut aikaa jäädä pieksämään vettä niin pitkäksi aikaa. Tyytyisimme pienempään kalaan.

Meitä onnisti. Tunturipurossa iski tammukka salaman lailla kiinni kultaiseen Droppen'iin ja keskiyön ateriana söimme "Midninght Fisch av Rastegaissaa", jonka kokki leirinuotion loisteessa posket ja nenänpää nokisena tajosi. Nyt voisimme lähteä eteenpäin...

Nousu kohti wiimeistä vedenjakajaa

...kuljimme Gaeidnujåkkan vartta ylöspäin. Sateenkaari yhdisti hennolla sillalla kaksi mahtavaa gaissaa. Piekana leijaili sateenkaaren päällä. Pidimme näkemäämme hyvänä enteenä. Matka joutui kuitenkin hitaasti, sillä tuuli kävi navakasti vastaan. Ajatuksemme askartelivat tulevien päivien parissa. Vedenjakaja. Miltä siellä näyttäisi? Mitä sen takana olisi? Olisiko siellä salattu laakso – Shangri-La? ...tarussa kannattaa Atlas jättiläinen taivaankantta olkapäällään. Olisiko vedenjakajalla haltija joka vuoroin lappaisi vettä etelään, vuoroin pohjoiseen? Sen näkisimme, jos vain pääsisimme sinne saakka.

Tulimme Rastegaissan ja Gaeidnugaissan väliseen laaksoon. Laaksossa kukkivat vielä kivikkojen välissä lapinvuokot.

Alkoi sataa. Tuuli toi sateen vaakasuorana tihuna vastaamme. Gaissojen huiput peittyivät pohjoisesta vyöryvään pilviverhoon. Tuuli yltyi. Se repi ja raastoi vaatteitamme. Maasto kohosi ja saappaat lipsahtelivat kivikossa. Eteneminen oli hankalaa. Katse tavoitteli kiviröyhkiöitten väliin – josko tuon takana nousu loppuu, vai onko meidän jatkettava viheliäistä kulkuamme loputtomiin...

Yhä virtasivat vedet vastaamme. Sumuverho laskeutui vuorten rinteitä alaspäin. Vallitsi todellinen maailmanlopun tunnelma. Saimme huomata että tunkeutuminen vuoren isännän –Staalon valtapiiriin, käy vain vaikeuksien ja vastusten kautta. Staalo koetteli meitä poloisia...

Vedenjakajalla

Vihdoin nousu päättyi. Ties mihin hävisivät vastaamme virranneet vedet. Jonkin aikaa kuului vielä maan alta kivikoista veden kohinaa. Sitten sekin loppui. Tunnelma oli oudon seisahtunut. Maailma käsitti vain kolme miestä sumussa ja heidän tietoisuutensa ympärillään olevien mahtavien vuorten läsnäolosta. Heitimme rinkat selästämme. Meillä oli tunne että jotain tapahtuisi. Jotain joka avaisi tien eteenpäin.

...sumusta paljastui muita mahtavampi kivipaasi. Usva kierteli sen outoa muotoa...jyhkeä leuka – korkeat poskipäät ja kuin kiven sisältä tarkkaileva katse.

Oliko tuo kaikki mielikuvistusta, tai väsyneen mielen ja silmien harhanäkyä – sitä emme tiedä.

Joka tapauksessa Staalon sanoma selvisi meille. "Heikkoja olette poloiset – kovasti heikkoja. Ei teistä ole ylöstulijoiksi, mutta ohitse saatte mennä. Tämäkin vain siitä syystä, että olette niin kovia yrittämään ja että olette osoittaneet kunnioitusta ja nöyrää mieltä valtapiiriäni kohtaan..."

Kumarsimme syvään Rastegaissaa kohti. Staalo ei tulisi asettamaan enempiä esteitä kulullemme.

Vuotta aiemmin oli kultasarvinen poro johdattanut meidät vuoren huipulle. Nyt olivat asiat toisin. Ei edes kummallakin puolella astelevan "puhuvan suden" sitkeä ja vankkumaton apu antaisi mahdollisuutta Rastegaissalle nousuun.

Haparoimme kivenjärkäleiden välissä sumuista tasankoa eteenpäin. Peruskallio paljastui välillä jalkojemme alla. Pieniä lompoloita, joilla ei ollut mitään näkyvää yhteyttä keskenään, oli ympärillämme.

...ja siinä se oli...kivien välistä kuin taikasavulla osoitettuna ilmestyi pieni puro, joka lähti nopeasti polveilemaan kivien lomassa. Katsoimme kompassia. Puron juoksu ja kompassin neula osoittivat samaan suuntaan – pohjoiseen.

Olimme ylittäneet vedenjakajan. Olimme ylittäneet myös 70. pohjoisen leveysasteen ja olimme samalla saaneet nähdä miten Jäämereen laskeva suuri joki saa alkunsa.

Seurasimme puroa. Olimme lopen uupuneita ja läpimärkiä. Sumu ja tihkusade tihenivät. Lopulta puro laski Gaeidnugaissan itäpuolella olevaan kookkaaseen järveen – Gaeidnujavreen.

Järven länsirannalla miltei törmäsimme pieneen lautakoppiin. Se oli ainoa ihmiskäden jälki näillä hylätyillä ja autioilla louhikoilla. Maja oli pelastuksemme yltyvän sateen ja tuulen kynsistä. Nos-Nostimme majan seinustalla olevan vanhan oven sisään kapean lavitsan levikkeeksi ja ryömimme makuupusseihimme. Nurkissa ja pienen kaminan savupiipussa ulisi tuuli aavemaisesti ... sumupilvet purjehtivat järvellä ja pienestä ikkunapahaisesta häämöittivät Gaeidnugaissaan ikilumet – olimme onnellisia että meillä oli katto päämme päällä.

Stuorrajåkka

Heräsimme "jäsen kolmen" nimipäivään. Lassenpäiväkukiksi poimimme pari yökönlehteä ja kahvin kanssa saimme rinkan pohjalta kaivetut pullanpalat. Suoriuduimme matkaan. Sumu peitti edelleen tienoot. Gaeidnujavren pohjoispuolella ylitimme järven laskupuron. Puro yhtyi pian Gaeidnugaissan länsipuolelta tuleviin vesiin. Stuorrajåkka virtasi jo pienenä jokena pohjoista kohti.

Maisema oli aavemainen. Soraharjuja-painanteita-kuruja oli loputtomiin. Niiden lomaan näkymättömiin hävisi välillä pitkässä sadeviitassaan vieressä kulkenut retkitoveri – ilmestyen hetken päästä taas näkyviin mitä kummallisempana hahmona.

...Tsingis Kaanina – Pyöreän Pöydän Ritarina usvaisilta nummilta – Viikatemiehenä, ei sentään – ystävähän se siinä...sumupilvet ne vain tekivät temppujaan harhanäkyjen muodossa.

Molemmin puolin sai joki lisävesiä uomaansa. Joki näytti monin paikoin aivan valkoiselta. Tämä johtui vaaleista kivilajeista joiden lomassa se virtasi. Soraharjut loppuivat ja maasto muuttui kivikkoiseksi. Paikoin oli joen varressa mahtavia kivenjärkeleitä – liekö Staalo niitä Rastegaissalta paiskellut vihoitellessaan Jäämeren noitien kanssa...Ruijan – satujen maassa, kaikki olisi mahdollista.

...Stuorrajåkka kaivautui syvään kanjoniin ja kulkumme kävi hankalaksi. Käytimme kanjonin reunalla olevia "hyllyjä" kulkutienä. Kivet olivat liukkaita ja jokainen askel oli katsottava tarkasti etukäteen.

Tällä kohdalla oli joessa useita putouksia. Ne jyrisivät alhaalla kanjonissa eikä niistä yksikään vaelluskala pystyisi nousemaan joen yläjuoksulle. Pääosa nousukalasta meneekin Jäämeren tien pohjoispuolella virtaavaan sivuhaaraan – Luobbaljåkkaan ja sen pohjoispuolella oleviin avoimiin tunturijärviin.

Kurkistimme alas kanjoniin. Putouksen alapuolella kiehui vesi turkoosin sinisenä. Oli kuin vesi olisi saanut aavemaisen valaistuksen altapäin. Näky oli outo ja peloittava.

Olimme päivän mittaan kulkeneet kellon ympärystän. Lopulta löytyi louhikosta sen verran tasaista maata, että saimme teltan pystyyn. Märät vaatteet kuorimme höyryävään läjään teltan liepeiden alle. Siitä ne sitten aamulla kerättiin niskaan ja käveltiin lämpimiksi – ei sujunut Stuorrajåkan seuraaminen kovinkaan suotuisten merkkien alla.

Kajonit loppuivat ja jokilaakso leveni. Korkeat gaissat – skaidit – rassat, joiden nimet olivat yhtä täynnä aei'ai'ta kuin hernesäkki herneitä, kohosivat joen kahden puolen.

Tulimme kohtaan jossa Raetkajåkka vyöryttää tummat vetensä mahtavan kurun kautta Stuorrajåkkaan. Joki on tällä kohdalla jo muutaman kymmenen metriä leveä. Vähitellen päästävät tunturit siitä otteensa ja jokilaakso levenee kilometrin – kahden, levyiseksi...

Mitä kummallisimpia kivilajeja oli joen alajuoksun varrella. Ohutta kivilaattaa kuin sanomalehtipaperia – pinottuna korkeiksi seinämiksi. Liuskakiviä kaikissa muodoissa ja mosaiikkia kaikissa mahdollisissa väreissä...kiviä jotka olivat ohuita ja teräviä kuin neulat. Tapasimme "öljykivikentän" jossa oli tonnettain kovasinkiviä. Niillä olisi teroittanut kaiken maailman puukot, sirpit ja viikatteet...vieläkään eivät olisi loppuneet.

Millaiseksi kaikki vielä muuttuisikaan? Sen halusimme nähdä...matkaisimme pohjoiseen niin pitkälle kuin maata suinkin riittäisi.

Jäämeren tie

Adamsfjordin voimalaitokselta tuleva korkeajännitejohto ylitti joen koillisen – lounaan suuntaisena. Lähestyimme Jäämeren tietä. Sumussa ja sateessa sen iltamyöhään vihdoin tavoitimme.

Katsoimme taaksemme maata josta olimme tulleet. Sumun, sateen ja pilvien takaa emme sitä enää nähneet – kuin unelta tuntui vaelluksemme... Pystytimme leirin tien pohjoispuolelle. Seuraavana päivänä kuljimme joen vartta meren rantaan saakka.

Laajana suistona laski Stuorrajåkka Pohjoiseen Jäämereen. Otimme saappaat jaloistamme ja kahlasimme rantavedessä...

Veden liike ja ääni olivat muuttuneet. Tunturipurojen nopeat vedet – joen kohina, olivat sulautuneet valtameren hiljaisiin vesiin, jossa meriruohot ja pienet kukat tanssivat pehmein – huojuvin liikkein...

Ultima thule – maan loppu

Kunesin kylässä totesimme jäätelön olevan toki parempaa kuin Levajokan Fjellstuen tarjoilijatytön eteemme tuomaa. Vaelluksemme oli onnistunut tälläkin kohden.

Pohjoisen bussi lähti länteen. Porsangerin vuonon reunustalla kiertävä tie tarjosi uljaita näkymiä...Lakselv – Russenes –Kåfjord...viimeisen etapin vei meidät lautta Mageröyan saarelle.

Honningsvågin kylässä jo nukuttiin kun lähdimme kohti Euroopan pohjoisinta niemenkärkeä.

...aurinko kultasi pilvien reunat pohjoisella taivaalla – näkisimme sen nousevan suoraan merestä. Kuitenkin lähestyessämme Nordkappia hävisi kultareunus pilvistä. Nousevaa aurinkoa emme nähneet.

Eivät myöskään nähneet ne sadat ihmiset, jotka tälle kaukaiselle niemelle olivat ympäri maailmaa tulleet nousevaa aurinkoa katsomaan. Todellinen Baabelin kielten sekoitus väkijoukon keskuudessa ilmaisi suuren pettymyksen vahvaan pilveen vetäytyvälle taivaalle...

Yksinäisen "Nordkapparin" kulkuvalot häämöittivät kaukana merellä. Jossain 650 kilometrin päässä pohjoisessa olisivat Huippuvuoret – maa loppuisi tähän.

Jätimme melun ja metelin taaksemme ja palasimme Honningsvågiin.

Hurtigruten

Puoli viiden tienoilla laski aamulla satamaan Norjan rannikkoliikenteen – Hurtigruten'in m/s Midnatsol.

Kampela- ja turskasäkkejä alettiin nostaa alukseen. Ostimme matkaliput ja livahdimme purserin selän takaa salongin pehmeälle sohvalle hetkeksi nukkumaan...

...laivan sireenin huuto pelästytti lentoon rantamakasiinin katolla istuneet lokit ja Midnatsol käänsi keulansa Porsanger – Halvöyan ja Mageröyan välistä salmea kohti.

Aurinko alkoi paistaa täydeltä terältään. Jäämeren lokit saattoivat laivaa. Laivareitin pohjoisen puolen saarten pystysuorissa seinämissä pesi lintuyhdyskuntia.

Paapuurin puolella levittäytyivät lumihuippuiset mahtavat tunturit panoraaman tavoin eteemme. Muutaman tunnin merimatkan jälkeen häämöittivät oikealla Seilandin saaren yli tuhat metriset ikijäätiköt. Midnatsol teki jyrkän käännöksen vasemmalle...pian heitettiin köysiä alukseen Hammerfestin rantalaiturilta.

"Kuninkaallisia jääkarhuja"

Ainekset omaan tarinaansa olisivat jo siinä kuinka meistä tuli Kuninkaallisen Jääkarhuklubin – THE ROYAL and ANCIENT POLAR BEAR SOCIETYN jäseniä.

Mainittakoon vain, että jäsenkirjamme otimme vastaan istuen valaan selkänikamalla ja että Pormestarin allekirjoituksella ja HÄNEN ARCTISEN MAJESTEETTINSA suostumuksella, meidät otettiin ainaisjäseniksi KUNINKAALLISTEN JÄÄKARHUJEN joukkoon.

Pyhästi lupasimme auttaa ja antaa täyden tukemme jokaiselle kohtaamallemme jääkarhulle. Etukäteen tunsimme jo selkäkarvoissamme väristyksiä ajatellessamme Klubin vuosikokusta jäälautalla Hammerfestin edustalla tulevan vuoden tammikuussa...

"Meidät kyllä – kun sitten joskus saavumme maallisen vaelluksemme päähän, ommellaan vanhuuttaan kuolleen jääkarhun taljaan ja heitetään alas mereen sieltä Kap Hornilta", kuvasi jo lennokkaaseen tapaansa jäsen numero 54 975 kaukaista tulevaisuutta...

"Ehkä niin tekevätkin", sanoi Teppo, "Nordkapista kyllä mieluimmin heittävät – on sen veran lähempänä".

...avustimme lähtiessämme jääkarhujen ruokarahastoa ja nousimme Nord Buss'iin. Alta – Kautokeinon tiellä näimme Altan sivuhaarojen upeat kanjonimaisemat. Altan latvavesien ylitse menimme Masin kylän kohdalla. Kautakeinoon pystytimme vaelluksemme viimeisen leiripaikan.

Seuraavana aamuna kiirehdimme Suomen puolelta tulleeseen postiautoon. Meidän oli lähdettävä, vaikka paikallinen nuorisoseura – GUOVDAGE AINNU SAMI NURAID SEARVI lupaikin tolppailmoituksensa Programassa:

"– JUOIGAN,
– DANSEJIT"

...ja paljon muuta hauskaa ... emme millään voineet enää jäädä.

Linja-auton moottori surisi unettavasti. Torkuimme mukavilla ja pehmeillä istuimilla.

"Oli se vain huimaava matka YLI WIIMEISEN VEDENJAKAJAN", mutisi jäsen kaksi puolijääneen.

"WIHON WIIMEISEN", sai retkitoveri vähän ennen nukahtamistaan viereiseltä istuimelta sanottua.

Auto teki tasaisesti matkaa...jossain kaukana vasemmalla siinsivät uljaina Ounaksen – Pallaksen kerot...

Pauli Hakulinen

Galdhöpiggen, pohjois-Euroopan korkein huippu, on paljastunut pilvestä. Nosua huipulle vielä n. 200 korkeusmetriä 2 km:n matkalla.

Jäätikköjotostelua Jotunheimenissa

Keväällä mietin pitkään mistä löytyisi kiinnostava maasto kesävaellukselle ja sitten keksin, että voisin liittää huippuluettelooni Norjan korkeimmat tunturit. Ennestään luettelossa on jo Suomen, Ruotsin, Tampereen ja Ahvenanmaan korkeimmat vuoret.

Norjan korkeimmat huiput ovat Jotunheimenissa, joka merkitsee "Jättiläisen kotia". Suurimmat jättiläiset ovat Galdhöpiggen (2469 m) ja Glittertind (2470 m). Galdhöpiggeniä sanotaan pohjois-Euroopan korkeimmaksi huipuksi vaikka Glittertind on kartoissa korkeampi. Tähän varmaan vaikuttaa Glittertindin huipulla oleva jäätikkö, jonka paksuus vaihtelee. Ennakkotietoni Jotunheimenista perustuivat kansakouluaikoihin ja koulukarttaan, jossa se oli peukalon alle sopiva ruskea läikkä. Mitä lähemmäksi sitä menee, sitä enemmän oppi tuntemaan. Kiirunan, Narvikin ja Trondheimin kautta Jotunheimeniin on helppo nousta. Trondheimissa suoritin varustetäydennystä ja yritin etsiä karttoja Jotunheimenista. Karttoja ei löytynyt niin läheltä, sensijaan Huippuvuorten karttoja oli. Ostin sellaiset vastaisuuden varalle. Ottanimisessä kylässä jäin junasta ja sieltä lähti rutebiili Lom'miin. Tässä pienessä kylässä oli yli 700 vuotta vanha Stavkirke. Säilynyt hyvin, kun on aikoinaan kunnolla tervattu. Kylän leirintäalueen vastaanotossa oli fiksu tyttö. Sanoin vain: "Teltta paltz, en nat", niin hän merkitsi korttiin kansallisuudekseni "Norge". Ystävällisiä nuo norjalaiset.

Lom'missa oli Bokhandel josta vihdoinkin löytyi Jotunheimenin karttoja. Kartoista ja rutebiilin aikatauluista löytyi samantapaisia paikannimiä. Valitsin niistä sopivan ja ajoin sinne. Matkustamiseni oli päivä kerrallaan menoa, jatkuvaa aikataulujen ja karttojen tutkimista, ilman mitään ennakkotietoja ja -luuloja. Kartoista olin valinnut suurinpiirtein reitin ja kohteet, missä aioin Jotunheimenissa käydä. Kun maastosta ei ole mitään ennakkotietoja, niin ei voi tehdä mitään ehdottomia suunnitelmia. Periaatteenani oli, että jos johonkin pääsee, niin käyn siellä, mutta jos ei pääse, niin sinne ei tarvitse mennäkään. Alueen pohjoispuolella Elvseteristä aloitin vaelluksen tunturiin. Ensimmäinen etappi oli Juvvashyttaniminen tunturiasema 1880 metrin korkeudessa, todennäköisin lähtökohta Galdhöpiggenille noustessa. Aukealla, kivikkoisella tasangolla sijaitsi tämä kolmiosainen, alunperin 1800-luvun lopulla rakennettu hytta. "Vanhalta ajalta" peräisin oleva osa oli jo hyvin ränsistynyt, eikä "keskiaikainen" osa ollut yhtään parempi. "Uuden ajan" osa oli tiilirakenteinen ja sekin jo pahasti rappeutunut. Sillä aikaa kun kirjoittelin kortteja sisällä, oli ulkona noussut kova tuuli ja räntää satoi. Olin jo ulkona menossa ja vähän kastunutkin, kun hyttan emäntä tuli selittämään, että heillä olisi yösijojakin, hintakin oli jotain. Jäin taloon, mutta ennenkuin kirjoitin nimeni kirjaan, pyysin hintatiedot (30 kr en nat) paperille. Ei ollut hääppöinen huone, sijaitsi "keskiaikaisessa" osassa. Olematon lämmitys ja hyvin hatara. Koska 4 hengen huoneessa ei ollut muita, niin kukaan ei valittanut, kun otin käyttööni 4 täkkiä.

Aamulla sää oli selkiytynyt, mutta tunturien huiput olivat pilvessä. Kova tuuli repi pilviä, joten aurinkokin näkyi joskus. Ennen lähtöäni Juvvashyttalta tutustuin kaikkiin mahdollisiin ilmoituksiin, valokuvatauluihin ja postikortteihin. Kielitaidottomanakin näitä saa paljon irti, voi muodostaa käsityksen maastota ja nousureiteistä huipulle. Mm. postikorteista selvisi, että Glittertindin huippu on pitkä luminen harjanne, joka laskee loivasti etelään ja jyrkästi pohjoiseen. Jokaisessa erilaisessa kortissa näkyi tämän jyrkänteen reunalla oleva luminen räystäs, jota olisi syytä varoa. Selailin myös vanoja sanomalehtiä ja silmiini sattui otsikko: Finsk jente død bresprekk" tai jotain sinnepäin. Etsin sanakirjan ja sain selvitettyä seuraavanlaisen jutun: "Elokuun 11 päivä, suomalainen tyttö, pudonnut 2 metrin syvyiseen railoon, läheisellä jäätiköllä, kuollut, Lom'min tunturipelastusryhmä hälytetty". Sitten kun tämä selvisi lähdin vaeltamaan, katsomaan pääseekö Galdhöpiggenille. Reitti Galdhöpiggenin huipulle ylittää laajan ja hyvin loivasti viettävän Styggerbreen-jäätikön. Jäätikön reunamoreenilla on kyltti jossa lukee: "Gå ikke på breen uten tau". Sama asia taisi vielä olla englanniksi ja saksaksi, mutta ei suomeksi (onneksi). Jätin rinkan siihen, laitoin 5 metriä narua taskuuni ja lähdin ylittämään jäätikköä hyvin tallattua uraa pitkin. Yli 2 km sai tarpoa loivasti nousevaa jäätikköä ja koko ajan iskin vaellussauvallani voimakkaasti eteen kulkureitilleni. Epäilyttävissä paikoissa luotasin aluetta vähän laajemmalti. Koko ajan oli Galdhöppiggen näkymättömissä pilvessä, mutta luotin siihen, että pilvet häipyy kun sinne pääsen. Näin tietenkin kävi ja nousureittiä alkoi näkyä pidemmälle. Jäätikön jälkeen reitti nousi pitkälle kapealle harjanteelle joka oli osittain lumesta paljas. Sen jälkeen oli pitkälti loivasti nousevaa lumista rinnettä ja huipulla on paljas kallio näkyvissä. Korkeimmalla kohdalla on jalusta, jonka tähystysputken ja suuntalevyn avulla voi etsiä ympäristön huippuja. Lähellä on myös hytte, pieni lukittu tupa, joka on peitetty kivillä, että se pysyy siellä. Paluumatkalla jäätikön reunalla huomasin kun toiselta puolelta oli tulossa oppaan vetämänä 17 hengen joukko, kaikki turvaköyteen sidottuna. Kiusallinen tilanne. Kaikista varoituksista huolimatta kuljin jäätiköllä ilman turvaköyttä. Olisinhan minä voinut sitoa narun toisen pään vyötäisilleni ja toinen pää olisi kulkenut vapaasti perässä, mutta opas olisi sen nähdessään varmasti lyönyt hakulla. Pakko oli kohdata joukko keskellä jäätikköä kun ei piiloonkaan päässyt. Hain rinkkani jäätikön reunalta ja jatkoin vaellustani seuraavaan etappiin, Spiterstulen-tunturiasemalle.

Spiterstulen sijaitsee syvässä Visdalen-laaksossa n. 1100 metrin korkeudessa. Tunturiasemaan kuuluu uusi päärakennus ja muutamia vanhoja tyypillisiä norjalaisia tunturimajoja. Sellaisia, joissa on lammaslaitumet katoilla. Lampaita oli tuntureilla toisin paikoin aivan mustanaan, jos nyt näin voi sanoa valkoisista lampaista. Spiterstulenista lähtee nousureitti myös Galdhöpiggenille sekä Glittertindille. Visdalen "alalaaksosta" on 400 metrin nousu Skautflyi "ylälaaksoon" ja täältä vielä lähes 1000 metrin nousu Glittertindin huipulle. Kovassa tuulessa pystytin teltan tänne "ylälaaksoon" kivikkoon ja varmistin sen vielä isoilla kivillä.

Aamulla lähdin nousemaan Glittertindille sadevarusteet ja kamera mukanani. Sää oli kylmä ja tuulinen, pilviraja oli puolivälissä tunturin rinnettä. Alussa oli hyvin jyrkkä nousu kivikkoa ja kalliota pitkin. Reitti on silti täysin turvallinen ja selvästi näkyvissä. Ylempänä rinne jatkuu lumisena loivasti aina huipulle asti ja se on pitkä, kun joutuu pilvessä kulkemaan. Lumessa olevaa uraa pitkin kuljin huipulle ja valmistauduin jo olemaan tyytyväinen kun pilvestä putkahti esiin pari norjalaista. Nämä selittämään, että huippu on tuolla kauempana. Jatkoin matkaani uraa pitkin, edelleen pilvessä kulkien. Jokainen pieni töyssy näytti korkealta ja siltä oikealta huipulta. Saavuin sitten huipulle jossa oli toistakymmentä norjalaista eväitään symässä. Minä kysymään: "Glittertind top?". "Ja, ja" vastattiin. Karttaan oli merkitty tänne huipulle hytte, kysyin: "Hytte, hytte?". "Jaa" vastasi lähinnä oleva ja viittasi olkansa ylitse. Lähdin sinnepäin, mutta siitäkös mekkala nousi. Useamman hengen voimin siinä pulistiin ja viittoiltiin. Vihdoin selvisi, että hytte on 7 vuotta sitten pudonnut jyrkänteeltä alas. Istuttiin siinä huipulla kun oli tyyntä ja lämmintä, vaikka muutama kymmenen metriä alempana kävi kova ja kylmä tuuli. Koko ajan tuli pilvestä lisää väkeä ja kun siinä oli lähemmäksi 50 henkeä, katsoin olevani liikaa ja lähdin paluumatkalle. Leiripaikalla pistin teltan kasaan, kamppeet rinkkaan ja suuntasin polulle joka vei Glitterheimiin. Polku kulki laakson helppokulkuisia maita pitkin ja näkymät etelän ja lounaan suuntaan olivat mahtavat. Korkeita ja teräviä huippuja, joiden välissä laajoja jäätiköitä. Veobreen-jäätikön alaosassa olevista pääte- ja reunamoreeneista pystyi päättelemään, että jäätikön reuna on joskus ollut 2 km. kauempanna ja yli 100 m. korkeammalla. Poikettuani Glitterheimin tunturiasemalla jatkoin vaellustani vielä vähän matkaa etelään, Sopiva telttapaikka löytyi puoliväliltä loivaa tunturinrinnettä. Ennen nukkumaan menoa katselin kauan pilvistä paljastunutta ja laskevan auringon kultaamaa Glittertindin huippua.

Herätys oli yllättävä! Heräsin tömähdykseen, toinen tömähdys, niin olin pystyssä. Teltan ravistelua, niin olin makuupussista pois ja katoin tuuletusaukosta ulos. Silmästä silmään lehmää! Teltan ympärillä oli viiden elukan tokka, kolme lehmää ja kaksi sonnia. Sää oli muuttunut mitä parhaimmaksi. Oli pilvetön taivas, tyyntä ja lämmintä. En pitänyt lähdöllä kiirettä. Levitin kaikki mahdolliset varusteet tuulettumaan ja vahdin ettei lehmät ala sontimaan niihin. Hyvää merkittyä polkua pitkin jatkoin vaellustani etelään päin, kohti Gjende-järveä. Välillä oli syvän vihreä Russvatnet-järvi, jonka hiekkarannalla pidin päivätaukoa. Näin vilaukselta kun jokin iso, tumma otus meni kovaa vauhtia järveen. Vaihdoin kameraan 300 mm. teleen ja aloin tähystämään tätä otusta. Se oli iso tunturipeura, valtavan suurista verisistä sarvista riippui nahansuikaleita. Peura nulkkasi kieli riipuksissa suoraan kohti. Kuvaamisesta ei tahtonut tulla mitään, kun täytyi vähän väliä katsoa kameran yli, miten lähellä se todella oli. Russvatnettin päässä, korkean harjanteen ylitettyäni, oli Gjende-järvi alapuolellani. Näky oli vaikuttava. Järvi on pitkä ja kapea sekä tavattoman vihreä. Järven toisella puolella kohosi korkeita huippuja ja näiden välissä laajoja jäätiköitä. Tästä olisi ollut kaksi reittiä järven itäpäähän: Alhaalla rannassa kulkeva polku Memurubu-tunturiaseman kautta ja ylempänä harjanteita pitkin kulkeva polku. Valitsin ylemmän polun näköalojen ja erään mielenkiintoisen paikan takia. Polku kulki kalliomaastossa mutkitellen, nousten ja laskien. Vasemmalla puolella oli 2200 m. korkean Besshö-tunturin rinne ja oikealla 500 m. suoraan alapuolella Gjende-järvi. Mielenkiintoinen paikka on Besseggi. Tässä on kahden järven, Gjenden ja Bessvatnet'in, välillä korkeuseroa 400 m. ja välissä on muutaman kymmenen metrin levyinen matala harjanne. Olin viimeisen yön teltassa Bessvatnet'in rannalla.

Yöllä oli ollut reilusti pakkasta, mutta päivästä oli tulossa komea. Ennen lähtöäni annoin auringon säteiden hetken sulatella ja lämmittää kostuneita varusteitani. Besseggistä polku nousee Velsfjellet-tunturiin jyrkkää, terävää särmää pitkin. Alhaalta katsoen reitti näyttää aivan mahdottomalta. Loppujen lopuksi nousu oli helppo. Polku mutkittelee ja hakee sopivia portaita, vain muutamissa paikoissa joutuu käyttämään käsiä apunaan. Missään ei joudu riippumaan maan ja taivaan välillä Pieni vaikeus oli ohituspaikkojen löytämisessä, sillä retkeilijöitä tuli vastaan kymmenittäin. Rohkeasti hyppivät, niin koululaiset kuin eläkeläiset, tuota jyrkkää särmää alaspäin. 1700 m. korkean Veslfjellet tunturin laelta oli tilaisuus katsoa viimeisen kerran Jotunheimenin jättiläisiä, niitä huippuja ja jäätiköitä joilla ei ehtinyt vielä

JATKUU...

B. Visdalen-laakso ja Jotunheimenin jättiläiset.

Glittertindin huippu päivänä, jolloin siellä olisi pitänyt olla.

←

käydä. Polku alas Gjendesheimiin on paljon kuljettu selvä ura maassa ja melkeimpä kalliossakin. Gjendesheim, joka on Gjende-järven itäpäässä, on suuri ja suosittu tunturiasema. Sieltä liikennöi vesibussi järven toisessa päässä olevalle Gjendebu-tunturiasemalle. Gjendesheimistä pääsin rutebiilillä Ottaan ja sieltä junalla Oslon kautta Suomen laivalle.

Viiden päivän vaellukseni Jotunheimenin poikki opin enemmän kuin kansakoulussa tästä tunturialueesta. Alue on mielenkiintoista ja kaunista retkeilymaastoa. Tunturialueen sisälle on Suomestakin helppo päästä. Lähes jokaiselle tunturiasemalle pääsee autolla, jonka pituus on alle 10 m. Tutustumisen voi aloittaa turvallisesti merkittyjä reittejä pitkin kulkemalla. Reitit menevät tunturiasemalta toiselle helppoja maastoja pitkin ja ne on merkitty tavanomaisin kivikasoin sekä punavärillä maalatuin T-kirjaimin. Vaikka reitti joskus meneekin jyrkänteillä ja terävillä harjanteilla, ei se ole vaarallinen kulkea. Oma lukunsa ovat jäätiköt, niillä kulkeminen on arvaamatonta. Ominpäin kulkeminen vaatii olosuhteiden hyvää tuntemista ja asiallisia varusteita. Muutamille jäätiköille järjestetään opastettuja retkiä kokeneen oppaan johdolla. Mielenkiintoinen Spiterstulenista opastettu retki olisi Svelnosbreen-jäätikön labyrinttiin tutustuminen. Kaksi korkeinta huippua, Galdhöpiggen ja Glittertind, ovat niin laajoja ja massiivisia, että nousu niille on suhteellisen helppo. On kyllä paljon sellaisiakin huippuja ja huippuharjanteita, jotka ovat niin teräviä, ettei kärsi edes istua niille. Kymmenien terävien huipujen muodostama alue vaikuttaa yksitoikkoiselta, mutta yksittäinen tunturi, jonka huipulla on lunta, on todella kaunis näky. Maasto on yleensä helppokulkuista. Ns. inhottavaa rakkaa on vähän, tunturien rinteet ovat enimmäkseen kiinteätä kalliota. Laaksot ovat kolmessa tasossa ja niillä virtaavat joet ovat ylitettävissä tason mukaan. Alalaaksoissa leveiden ja vuolaiden jokien yli ei aina pääse edes veneelläkään, välilaaksoissa on jokien yli sillat reittien kohdalla ja ylälaaksoissa pääsee yli kuivin jaloin kiveltä kivelle hyppimällä.

Kaiken kaikkiaan vaikuttava tunturialue ja vaikuttavampi olisi, jos ne lehmät olisivat olleet myskihärkiä.

Saivare

Uskolliset seuralaiseni Veslfjellet'tin huipulla. Taustalla Gjendejärvi ja Jotunheimenin länsiosan huippuja.

Kurjenrahka

Kurjenrahkalta logilaisten pihakartanolta kuului kutsu tuo: "Saapukaa joukolla syksyn toimintaa aloittamaan kanssamme Kurjenrahkan Koirasaaren maastoon!" Lähtijöinä olivat Sirkka, Paula, Jari, Esa ja allekirjoittanut, jotka 4. 9. klo 18.02 nousivat Turun junaan kiluineen ja kaluineen. Turussa oli logilaisia puh.joht. Pentti Yli-Kuivilan kanssa meitä vastassa toivottaen tervetulleeksi Turkuun.

Siirryttiin linja-autoon ja matka suureen tuntemattomaan seikkailuun saattoi alkaa. Aikamme köröteltyämme linja-auto kaarsi tien sivuun ja pysähtyi. Kuului käsky: "Hynttyyt kasaan ja ulos", blimme kuulemma Kuhankuonossa. Mikäs siinä askel pimeyteen, rinkat selkään ja otsalamput päähän. Isäntien näyttäessä suuntaa vieraat taapersivat perässä kuuliaisesti. Vieraat eivät osanneet odottaa mikä oli edessä. Allekirjoittaneella oli pieni aavistus tulevasta, huhupuheitten mukaan. Tultiin alkupäähän pitkospuita, jotka olivat sateen ja suoveden liukastamat. Siitä vaan pitkospuille ja mars'keppejä toisen eteen niin matka taittuu. Pitkospuut loppuivat, noustiin suosaarekkeelle, jossa oli muistokivi menneiltä ajoilta. Tässä pisteessä yhtyvät monen kunnan rajat. Paikka on ollut ennen kauppapaikka ja kivi oli ollut kauan kateissa, kunnes se sattumalta löydettiin ja kunnostettiin.

Tästä matka jatkui Pentin toimiessa vetäjänä. Kierrettiin, kaarrettiin Kurjenrahkaa, parasta mahdollista reittiä mättäältä toiselle hyppien tarkkaan Pentin perässä pysyen, sillä muuten olisi ollut uintihommat tiedossa. Otsalamppujen valokiilat leikkaavat pimeyttä, kaiken yllä leijuu utu, joka saa kaiken näyttämään aavemaiselta. Ei olisi oudon hyvä olla pimeässä Kurjenrahkalla. Tulee hienoinen savuntuoksu nenään, jo näkyvät leiritulet Logen kartanolta. On oikein soihtukuja ja isännät emäntineen meitä vastassa toivottamassa tervetulleeksi Kurjenrahkaan. On juhlaa nämä vierailut! Isäntäväen puolelta kuului kysymys: "Kuka putosi suohon?" Lienee ollut pettymys, kun kukaan vieraista ei uinut eikä saapas hörpännyt vettä. Suon reunalla seistä könötti lapinkota, jonne emännät meidät ohjasivat kaffeelle kellon näyttäessä puolta yötä. Savu hiljaa leijaili räppänästä utuiseen syysyöhön. Tutustuttiin turvekammiin, joka sopii erittäin hyvin maisemaan; sisältä kodikas ja lämmin tarjoten suojan kuudelle vaeltajalle. Haikeus nousee väkisin mieleen siitä, että asuu aivan väärässä paikssa, jossa ei ymmärretä retkeilystä sen enempää kuin sika hopialusikasta, kun se Uunolan tilakin evättiin, mikä olisi ollut paras mahdollinen nuorten retkeilyharrastuksen koulutustukikohta. Oli iltanuotio, jonne isäntäväki ja vieraat kokoontuivat muistelemaan vaelluksiaan Lapin yliperällä. Kantotuli sinkosi kipunoita taivaalle oli hyvin mukavaa sekä kodikasta ja aamupuolella leirialue hiljeni.

Yöllä oli ollut pieni pakkanen. Heräilin ja aurinko paistoi, huomasin sen kodan savuräppänästä. Kömmin kodan liepeen alta kirkkaaseen auringon paisteeseen. Suon yllä leijaili vielä utua ja auringonsäteitten kiloa aamusvaisten hämähäkinseittien kuvioissa. Aamupuuron jälkeen oli tehtäviä, joissa testattiin vaeltajien tietoutta luonnosta. Edessä oli vaellus Koirasaaren kämpälle kiertäen, kaartaen 11 km tai suoraan 4 km. Pitemmällä lenkillä oli puron ylitys a-pukkia hyväksi käyttäen. Hyvin meni, kun mela vilahti, eli yksi teki pehmeän laskun puroon, mitä siinä nyt vähän kastui, kun istualleen puroon tupsahti, olihan auttavia käsiä, jotka ylös vetivät. Syksyistämettää samoillen saavuimme kahvistelupaikalle, emännät olivat hyvän kahvin keittäneet, kiitos vaan. Pentti oli taas asialla tehtäviensä kanssa. Arvioitavana oli männyn ja pihlajan korkeus sekä suolla olevien keppien välinen etäisyys. Pukkisalon aarnialue, kirveeltä koskematon luonto oli nähtävyys, jossa kololinnut saavat rauhassa pesiä. Isoja keloja oli pystyssä ja maassa, kunnes siihen lahoavat.

Lakkijärvi siintää oikealla männynkäkkyröitten takaa. Pentti kertoi siinä kävellessämme suon lintukannan oleva erittäin runsasta. Saavuimme Koirasaaren kämpälle, joka oli erittäin mukava, vanha metsätyökämppä, jonka logilaiset olivat talkoilla kunnostaneet tukikohdakseen. Emännät olivat laittaneet kystä kylläistä meille vaeltajille.l Lihasoppaa oli isossa kattilassa ja pöydällä kulhossa punakylkisiä omenoita Antin plantaasilta. Olipa mahtava olo ja laverit houkuttelivat kenttätirsoille ruokailun päälle, mutta ei – laavunpaikkaa piti lähteä katsastamaan, ja se löytyi ylhäältä kalliolta. Sauna lämpeni pikkuhiljaa, emännät vieraineen menevät ensin saunaan sitten miehet. Tallin seinällä on sammaleista mallit, 15 kpl pitäisi löytää, siinä menee nenä sammaleissa kiinni niin miestä kuin naista etsien seinäsammaleita ym. viimeiset taskulampun alossa varstasammaleita tonkien.Ilta päättyy yhteiseen iltanuotioon. Sunnuntaina on taas vauhti päällä, on suunnistuskisa ja rasteja on 10 eripisteistä, kuka ennättää 1,5 h kerätä eniten rasteja. Lähtö Takatenniön kirkolta, joka on kirkonnäköinen kivi. Siinä päivä vierähti ja jäljellä oli leirin purku, lähtökahvit sekä muut seremoniat. Logilaisille tuhannet kiitokset mukavata viikonlopusta. Nämä yhteiset vierailut lähentävät meitä ja vahvistavat yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Alpiini

Retkimuisteluita

Saatuani lehtemme toimitussihteeriltä kehoituksen pistää paperille jotain keväällä -81 tekemästäni eräretkestä, kerron l6hyesti seuraavaa.

Hyvät ja kokeneet retkiveikot, Eino Lehtinen (Kolbma) ja Antero Huusko (Logi) tekivät mahdolliseksi vuosia mielessäni olleen toiveen toteumisen päästä kokemaan ja näkemään lumen sulaminen laajalla alueella Suomen Lapissa.

Läksimme Einon kanssa Susikyröstä 13.5. klo 21.10 ja saavuimme Susitalakseen 25.5. klo 8.30. Tähän väliin mahtuu

– 70-senttisen hangen sulaminen suksien alta ja ahkioitten ja hiihtovälineiden jättäminen 9 vaelluspäivän jälkeen,
– suunnitelmien romuttuminen Tolosjoen jäidenlähdön vuoksi,
– säästimme vikapaikassa, koska olisi pitänyt olla peitollinen ahkio ja leveät sukset,
– newerwax-sukset olivat täydelliset luistoon ja pitoon nähden koko 9 päivän ajan,
– täyteen hankeen syntyneen joen muodostumisen näkeminen parituntisen kehityksen jälkeen,
– käen kukkuminen täysille hangille, (tiesikö katovuotta)
– yön pituinen odotus veden laskemisen toivossa päästäksemme sillasta, joka edellisenä päivänä oli ollut korkealla joen yläpuolella,
– alin lämpötila -7° ja ylin +33°
– ei yhtään kulkijaa eikä sääskeä kairassa,
– 7 yötä pälvessä, taivas kattona,
– 10,5 päivää täyttä aurinkoa,
– 12 päivää tyyntä, joskus heikkoa tuulta,
– Ivalon tulva-aika,
– retkiveikon täydellinen tyytyväisyys ja huumori seisoessaan kainaloitaan myöten Rullajoen jääkylmässä vedessä katkennut terässauva kädessään,
– reittinä: Susikyrö – Raakevuoma – Siettelöpalo – Pyhäjärven a-tupa – Saukkioja – Naskamaaapa – Paaraskallan a-tupa – Helkiaapa – Lauttaselän a-tupa – Näätäselkä – Palopeuravaara – Rulla-aapa – Kivijoen porokämppä – Papinhamina – Multatunturi – Tolosjoki – Multatunturi – Kutturan tie – Ivalo – Kolmosjoki ja Kolmosjärven a-tupa – Valolompolo – Pikku Arttajärven porokämppä – Sarmitunturi – Susitalas.

Täältä Einon piti lähteä työhommiin.

Suunniteltu osa Susitalakselta Susikiisalle jäi kulkematta, koska ei ollut kaveria. Katson näin jälkeen päin tämän olleen hyväksi, sillä tuo märkä väli olisi voinut muodostua liian pakonomaiseksi.

Välipäivät kolmannen osan alkuun vietin retkeillen Susitalakselta Kontosjärven, Mustolan ja Nellimin maastossa. En mennyt yksin tunturiin. Siirryin bussilla Karigasniemelle, jossa olin vastassa Anteroa.

Hänen kanssaan läksimme Susikiisalta 3.6. klo 10.30 kohti Paistuntureita. Susikyrössä olimme 14.6. klo 10.15.

Tähän huomattavasti kuivempaan 12 vrk vaellukseen mahtuu

– yleensä hyvät ilmat yhtä vesiräntä-lumimyrskyä lukuunottamatta, joka aiheutti meille pitkän marssin Stuorrabogin kämpältä Kalmakaltiojärven rajatuvalle,
– ensimmäisen vaelluspäivän maratonrasitus kohdallani Kiisalta Kuivin a-tupaan, johon saimme rutkasti lisäkilometrejä laajojen ja upottavien lumikenttien vuoksi. Rasituksesta kertoi melkoinen ylenantaminen,
– upottavia hankia alkumatkasta, myöhemmin kantavia,
– luppopäivän vietto Helluntain kunniaksi Stuorraäytsin kämpällä,
– jokien ylitys kahluuhousuilla piti kuivana koko retken ajan,
– yöpymisen ilo mainiossa Akukammissa ja Vallen kesätuvassa,
– ei yhtään kulkijaa eikä sääskeä kairassa,
– ei yhtään rakkoa eikä hiertymää,
– reittinä: Susitalas – Kaimmioaivi – Kuivin a-tupa – Aku-kammi – Naugoaivin a-tupa – Ruktajärven a-tupa – Luomusharju – Karigasjoki – Piejasjärvi (jolle jouduimme minun töppäyksen vuoksi), Stuorraäytsin a-tupa – Kaisavarri – Kurtojohkan a-tupa – Pyhäjärvi – Angeli – Vallen kesätupa – Porttiköngäs – Stuorrabogin rajakämppä – Jäkäläpää – Tupalaki – Kietsimän lukittu rajakämppä – Kalmakaltiojärven rajakämppä – Kalmakaltion vartioasema – Nunnanen – Sattajärvi – Nunisvaara – Pieni Kuolajärven porokämppä – Ounasjoki – Yli-Kyrö – Susikyrö.

Kun oli noin monta päivää, kertyi kohdalleni tarkistetun mittauksen mukaan 705 kilometriä. 1. osuuden keskimääräinen päiväosuus oli 19,26 ja 3. osuuden 30,36, (koska luppopäivän käppäilyä en noteeraa kohdallani). Susitalakselta tekemieni retkien yhteispituudeksi tuli 120,5 km.

En pidä tätä retkeä suorituksena vaan kokemuksena, jonka muistaa. Eräretki luotettavan ja joka tilanteessa hermonsa hallitsevan kaverin kanssa on juhlaa. Tällaisen olen saanut kokea.

Hemmo Kivilaakso

KUVA UOLEVI MÄTTÖ

VUODEN 1981 SUDET VIHITTIIN AIDOSSA LAPIN YMPÄRISTÖSSÄ KUERTUNTURIN RINTEELLÄ

IKÄSUDET 1981

Ikäsusi n:o 50
HEMMO KIVILAAKSO

Kävely luonnossa, maantiellä ja kadulla (myös työmatkat) on ollut Hemmon harrastuksena läpi elämän. Tutustuminen ja sopeutuminen luontoon tapahtui onnellisten tähtien alla, koska hän miehuusvuosiinsa asti sai asua syrjäisessä järvi- ja metsäpitäjässä. Ehkäpä noista ajoista on johtunut, ettei hän sen jälkeenkään ole harrastanut retkeilyä joukoissa, vaan pitänyt 2–3 hengen retkiryhmää itselleen parhaimpana.

Retkeily Lapissa alkoi Hemmoa kiinnostaa tosimielessä v. 1965 Saariselälle Elli-vaimon kanssa tehdyn hiihtokäynnin seurauksena. Tutustuminen seuraavana talvena Kiilopäällä "Nalle" Holopaiseen toi ratkaisevasti Suomen Ladun, Tunturiladun ja eräretket sulan maan aikana kuvioihin.

Hemmo vihittiin tunturisudeksi v. 1970. Johtajasuden arvoa hän ei ole hakenut, vaikka nämä vaatimukset varmasti erinomaisesti täyttäisikin.

Hemmo on keskittynyt eräretkillään ainoastaan Suomen Lappiin, mutta siihen hän onkin tutustunut perusteellisesti kaikkina vuodenaikoina. Viimeisen seitsemän vuoden aikana retkiohjelmaan ovat kuuluneet ns. ylipitkät eräretket kävellen, näistä kolme yli 500 km. Eräretkiteemavuottamme Hemmo on toteuttanut olemalla tänä vuonna maalis–kesäkuussa eräretkillä yhteensä 44 vuorokautta, joista ainutkertaisten kokemusten ja elämysten lisäksi on kertynyt kilometrejä ainakin 1022.

Kaikkiaan on retkiä Lappiin kertynyt 36, joista eräretkiä 18.

Tunturiladun talkootoiminta on tullut tutuksi Hemmolle. Hän on ollut mukana Tunturiluutaoperaatiossa, Susikyrön ja Susitalaksen kunnostus- ja rakennustalkoissa sekä nyt viimeksi Susi-Kiisan turvekammia rakentamassa.

Paikalliseen Tunturilatu- ja yleensä latutoimintaan Hemmo on osallistunut olemalla perustamassa tunturikerho Logia ja toimimalla sen ensimmäisenä puheenjohtajana. Hän on myös Turun Ladun ja Lapin Sivistysseuran jäsen. Tunturiladun nykyiseen johtokuntaan Hemmo on kuulunut vuodesta 1979 lähtien.

PS. Kuvansa Hemmo ilmoittaa otetun Susikyröstä 13. 5. alkaneen ja sinne 14. 6. päättyneen eräretken jälkeen, "jäkäläsato" leuassa.

Ikäsusi n:o 51
RAINER PAASONEN

Kuusikymmenluvun alussa vietetystä palkintolomaviikosta Äkäslompolon Kuer-Kievarissa alkoi Rainerin Lapinharrastus. Samoihin aikoihin hän liittyi Tunturilatuun ja vihittiin sudeksi v. 1966 numerolla 537.

Ensimmäisen Ykin sillan rakennustalkoissa vuonna 1964 hän sanojensa mukaan huomasi tulleensa oikeaan sakkiin. Tästä samaisesta talkoosta hän muun joukon mukana vaelsi Raattamaan katsomaan juuri ostettua Susikyrön palstaa. Susikyrön rakentamisen eri vaiheissa Rainer on ollut ahkerasti mukana ja muistelee erityisesti lämmöllä hetkeä jolloin savusaunan kiukaasta lähti ensimmäinen kiehkura nousemaan kohti korkeuksia. Toisen Ykin sillan rakennustalkoot kesällä 1968 päättyivät Rainerin kohdalla harmittavaan loukkaantumiseen. Talkoohenkeen tuo loukkaantuminen ei kyennyt puremaan. Niinpä Rainerin talkoilut jatkuivat Susi-Talakselle ja Suomun Ruoktulle, kun se kunnostettiin vuonna 1978 museoksi. Viimeisimmän talkooreissunsa hän teki kuluneena kesänä Kiisan turvekammille.

Rainer Paasonen kuuluu talvella 1967 perustetun tunturikerho Kuokten aktiivisiin perustajajäseniin. Hänen suoraselkäisyyttään on joskus tarvittu tueksi mietittäessä niin oman kerhon kuin myöskin Tuntiladun toimintaperiaatteita ja päämääriä. Rainer on toiminut kerhon varapuheenjohtajana ja kerhotoimikunnan jäsenenä. Hän on osallistunut Kuokten edustajana paikallisten ulkoilureittien suunnitteluun Hyvinkäällä. Vaatimattomana miehenä tämä ikäsusi ei tarkoin muista vaellustensa ja lapinreissujensa lukumäärää. Tuntureiden huippuja hän muistelee kiivenneensä suunnilleen sata. Suunnistus on pitkään ollut lähellä Rainerin sydäntä. Moninaiset ovatkin ne kerrat jolloin hän on osallistunut Hyvinkään Rastin toimintaan.

Ikäsusi n:o 52
ESKO PALMIO

Esko Kalle-Kustaa Paimio on syntynyt 14. 1. 1910 Tampereella. Koulutukseltaan voimistelunopettaja (1936). Toiminut kerhotyönjohtajana Viipurissa, sot.ohjaajana (urheilu) Lapissa, Suomen Urheiluliiton valmentajana ja koulutusohjaajana, Suomen Urheiluopiston johtajana ja 1955 lähtien Helsingin urheilu- ja retkeilytoimiston päällikkönä sekä viimeksimainitun toimiston muututtua hänen aikanaan mittavaksi virastoksi viraston päällikkönä eläkkeelle siirtymiseensä saakka. Ensimmäisten kansanhiihtojen sihteerinä 1946.

Kiinteä yhteys Lappiin rakentui sotien aikana. Ja varsinainen "ura" lähti liikkeelle talvella 1946 Suomen Ladun ensimmäisillä tunturihiihtokursseilla Äkäslompolossa, joiden vetäjänä hän toimi. Talven kurssit olivat siksi hyvin hoidettuja, että nämä kurssilaiset ryhtyivät perustamaan saman vuoden syksyllä Tunturilatua. Esko oli myös mukana perustamassa toimien ensimmäisessä johtokunnassa varapuheenjohtajana. Seuraavana syksynä ensimmäisissä susivihkiäisissä hänet vihittiin tunturisudeksi saaden aakkosjärjestyksen mukaisesti numerokseen 6.

Paimio siirtyi Helsingin Ladun johtokunnan jäsenen paikalta Suomen Ladun puheenjohtajaksi 1959. Hän erosi tästä "virastaan" 1968. Hänen puheenjohtajakaudellaan ryhdyttiin rakentamaan Kiilopäätä, laajennettiin autiotupaverkostoa lähes nykyiselleen, suunniteltiin ja koehiihdettiin eräretkireittejä, kokeiltiin varusteita, laajennettiin Vuokattia, suunnattiin erilaisin näyttelyin ja seminaarein SL:n työtä ulkoilualueille jne. Esko oli kaikissa näissä aktiivisesti mukana. Lapinkäyntejään, huippuja ja eräretkiä muistaa tuskin itsekkään kaikkia. Käynnit jatkuvat säännöllisesti vieläkin.

Ikäsusi n:o 53
VILMA VALKAMA, Helsinki

Tunturisusi 205, johtajasusi 32.

"Vanha rouva" jolla nimellä monet Viman tuntevat, on kolunnut Suomen Lappia vuodesta -54. Koululaiskurssien vetäjänä 10:nä talvena, Suomen Ladun lomaviikoja 16 kertaa, sekä oppaana useilla kesäretkillä. Tahkon hiihdot Vanha Rouva on hiihdellyt n. 20 kertaa. Myös Amerikassa hän on käynyt valtaamassa yli 1.000 m huipun. Eräretkiä ja lapinkäyntejä on kertynyt n. 40. Vuonna -65 hänelle on myönnetty Ladun hopeinen ansioplakaatti ja hopeinen ansiomitali vuonna -79, Suomen Ladun mestarimerkin (10 v. suoritus) hän on suorittanut. Hiihdonneuvojakurssin Vilma on suorittanut v. -57 ja liittynyt Latuneuvojien joukkoon v.-58.

Ensimmäinen Ajokkatuoppi on Vilman kaapissa, tuoppi myönnetään vuoden parhaalle vetäjälle. Helsingin Ladun johtokunnassa ja toimintavaliokunnassa on Vilma häärinyt.

Talkoisiin hän on ehtinyt Ykin sillan maalaukseen, Susikyrön viimeistelyyn, Susi-Talaksen kämpän sekä saunan tekoon. Tunturiluutaakin Vilma on heiluttanut.

Ikäsusi n:o 54
MARTTI VALLI

Martti Valli syntyi Vaasassa 15. 2. 1910 ja aloitti Lapinretkeilynsä v. 1950 suuntana Äkäslompolo.

Tunturisudeksi Martti vihittiin v. 1968 ja johtajasudeksi seuraavana vuonna. Tutkielma käsitteli suksien rasvausta eri keleillä, tästä arvonimi "rasvamestari". Yläksen 5 tunturia on tullut hiihdettyä jo yli 20 kertaa. Mesäveikkojen, Vaasan partiopoikien, tunturihiihtotoimintaan Martti on osallistunut yli 30 vuotta. Martti on Vihtta-kerhon perustajajäseniä ja toimii siinä edelleenkin vaellusten vetäjänä. Tämän kesän vaellus suuntautuu Paras-Pältsälle, jonne lähtee 14 vihttalaista. Lukuisia diasarjoja ovat vihttalaiset saaneet ihailla kerhoilloissaan.

Haltin vaelluksia Martilla on takanapäin 10. Lisäksi ovat retket suuntautuneet Pallakselle, Ivalojoen kultamaille, Lemmenjoelle, Kevolle, Saariselälle sekä Norjan ja Ruotsin puolelle. Korkein retkimäärä samana vuonna on ollut 6 kertaa. Kaiken kaikkiaan kesä- ja talvivaelluksia sekä retkiä on kertynyt yli 80. Martti on osallistunut myös operaatio Tunturiluutaan.

Lenkkeily, pyöräily, hiihto, jooga ja avantouinti ovat Martille tulleet elämäntavaksi.

JOHTAJASUDET 1981

135. Anja Huhtala, Kotka
Susi n:o 907/-71

Karhulan susilauman EMO hiihti viime keväänä Utsjoen itäisellä kairalla 360 km:n johtajasusivaelluksen Nuorgamista Sarmille ja sieltä Saariselälle.

Eräretkiä Anjalle on kymmenen vaellusvuoden aikana kertynyt 12. Ne ovat suuntautuneet Käsivarteen, Saariselälle ja Muotkalle ja puolet hän on niistä itse johtanut.

Tunturihuippuja hän on retkillään valloittanut 44 ja varmaankin tehnyt sen laulelleen, sillä lauluista on tehty Anjan harrastusnäyte. Hän on kerännyt Lapin- ja retkilauluista mittavan kokoelman, joka olisi valmis laulukirjaksi painettavaksi ja siten meidän kaikkien laulettavaksi.

136. Timo Karttunen, Kotka
Susi n:o 1077/-73

Johtajasusivaelluksen tämä joikaava susi johti Nuorgamista Kiilopäälle viime keväänä ja kilometrejä kertyi silloin 396.

Hänellä on kaikkiaan 8 eräretkeä Lapissa ja on myös johtanut saman verran.

Tunturihuippuja on kertynyt 44 ja onpa tämä johtajasusi myös Kilimanjaron valloittaja. Harrastusnäyttenä hänellä on hyvin seikkaperäinen selvitys joiusta ja vaikka Timo toteaa joiun avautuvan vain saamelaiselle voi harrastusnäytteestä päätellä näin tapahtuneen myös Timolle.

137. Erkki Kauppila, Tampere
Susi n:o 1306/-79

Erkki on kokenut retkien ja lomaviikkojen vetäjä.

Johtajasusivaelluksensa hän teki kesällä -80 Saariselällä vaeltaen silloin 326 km. Johtajan taidot olivat silloin todella ankarassa testissä, sillä matkan puolivälistä Erkki jatkoi 19 ensikertalaisen lapsen retkenjohtajana ja johdatteli heidät unohtumattomalle vaellukselle Saariselälle. Eräretkiä hän on tehnyt kaikkiaan 10, joista 9 on ollut hänen johtamiaan. Tunturi huippuja on 33 ja lisäksi hän on kolunnut ja valloittanut Kaukasusvuorten huippuja.

Harrastusnäytteen hän on tehnyt kuksan valmistuksesta ja ansaitsee kyllä kuksamestarinkin arvon.

138. Matti Nurmo, Vantaa
Susi n:o 859/-70

Käsivarsi ja koko Länsi-Lappi ovat tuttuja tämän johtajasuden kanssa. Niissä maisemisa hän on vaeltanut kaikki 22 eräretkeänsä ja johtanut ne lähes kaikki itse. Niissä hän on huiputtanut 43 tunturin huippua ja suorittanut johtajasusivaelluksensa, joka tapahtui kävellen Kilpisjärveltä Nunnaseen 16 vrk:ssa kesällä -81 ja kilometrejä kirjattiin 340.

Samalla vaelluksella Matti teki maastohyvitykseen liittyviä tutkimuksia suorittaen mittauksia askelmittarilla ja hänen harrastusnäytteensä aihe onkin "Maastokertoimen määritys askelmittaria hyväksikäyttäen". Tutkimus on tehty tieteellisen tarkasti ja tulos asettaa kyseenalaiseksi maastohyvityksen käytön hiihtovaelluksen yhteydessä. Tutkija-johtajasusi ehdottaakin käytännön ratkaisuna maastohyvityksen sallimisen vain kesävaelluksilla. Siinäpä aihetta susikokouksen pohdittavaksi.

139. Reijo Pasanen, Joensuu
Susi n:o 1294/-78

Reijo on myös latuopas, joka on johtanut 24 hiihtoviikkoa eri puolilla Lappia. Eräretkien lukumäärä on yhteensä 26, joista 9 talvella, 17 kesällä. Huippuja on kertynyt 16 kpl yli 1000 m, 39 kpl alle tuhat. Suunniteltuja ja johdettuja eräretkiä on 21. Hän on osallistunut useisiin erävaelluksen SM-kisoihin. Harrastusnäytteen aihe on "Tornion Lapin kasvisto välillä Abisko-Kebnekaise".

140. Nikolai Silén, Hämeenlinna
Susi n:o 1318/-79

Nykyisin Niko toimii oppaana Suomen Ladun lomaviikoilla ja eräretkillä. Eräretkiä 19, joista 6 talvella. Suunniteltujen ja johdettujen retkien lukumäärä on 12, mutta arvelee, että "Lapin kierroksia" on tullut huomattavasti enemmän kuin nämä. Tavoite, kaikki Suomen tuhatmetriset, on saavuteltu. Harrastusnäytteenä on "Lapin retkeily ja valokuvaus".

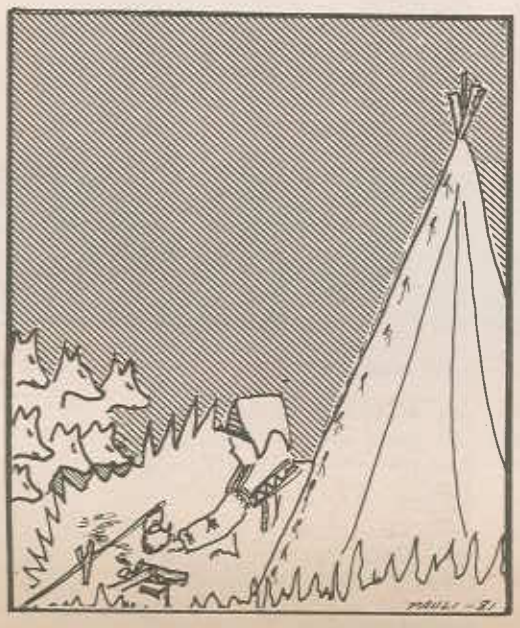
141. Veikko Stark, Hämeenlinna
Susi n:o 882/-70

Veikko on toiminut mm. eräopaskouluttajana Suomen Ladussa ja Poikien Keskuksessa ja ollut Suomen Väestönsuojelujärjestön Kanta-Hämeen yhdistyksen toiminnanjohtajana 1970–80. Hänen eräretkiensä määrä on 22, joista talvella 5, kesällä 17, ja suunniteltuja ja ohjattuja on 16. Yli 1000 m:n huippuja on kertynyt 22 ja alle 1000 m:n 74. Harrastusnäytteen aihe: "Tutustuminen ja perehtyminen suurtunturei den luontoon sekä kokemusten hyödyntäminen eräopaskoulutuksessa.

TUNTURISUDET 1981

N:o	Nimi	Er	Kä	Hu
1349	Bäckström, Solveig, Helsinki	4	n. 16	16
1350	Harjunen, Raija, Kuopio	7	2	22
1351	Ikonen, Antti, Hämeenlinna	9	10	n. 12
1352	Kaarnakoski, Pentti, Laukaa	13	1	13
1353	Kalliokoski, Matti, Oulu	4	3	13
1354	Karri, Sakari, Tampere	9	4	35
1355	Kojo, Maija-Liisa, Rovaniemi	5	20	14
1356	Kärnä, Helena, Vantaa	3	8	26
1357	Lahti, Heikki, Espoo	6	–	n. 20
1358	Nieminen, Aila, Jyväskylä	11	15	12
1359	Reho, Alpo, Tampere	3	5	14
1360	Saarinen, Jouko, Kuortane	25	–	20
1361	Saimo, Sylvi, Laukaa	n. 12	n. 5	15
1362	Sirén, Maija-Liisa, Tampere	10	8	32
1363	Valtanen, Jussi, Hyvinkää	12	23	66
1364	Yli-Hukkala, Pentti, Kokkola	3	11	15
1365	Aalto, Esko, Varkaus	10	8	37
1366	Oinonen, Esko, Varkaus	11	5	36
1367	Pitkänen, Veikko, Varkaus	6	5	14

Er=eräretket
Kä=muut käynnit
Hu=huiput

LAPINNOITA VIHKII "KUERIN SUSIA"

MUISTE-LUKSIA ÄKÄSLOM-POLOSTA.

Jonne Saastamoinen:

Monena on Äkäslompolo ehtinyt vaikuttaa Suomen Ladun toiminnassa. Kylä oli ainoa, jossa sotien jälkeen voitiin miltei välittömästi aloittaa tunturihiihtokurssit ja -kesäleirit. Sodan hävitykseltä säästynyt kylä majoitti ja ruokki ensimmäiset tunturihiihtokurssilaiset 1946.

Kylästä lähtivät liikkeelle 12. 4. 1946 Kaj Eräjuuri (susi n:o 1), Bjarne Lampén (n:o4), Anita Lampén (n:o3), Olle Åkerblom (n:o 11), Maire Kolehmainen, Jaska Leppäluoto (n:o 15), Hille Tervasmaa, Anja Kaihari (n:o 60), Matti Calonius ja susikoirat Jim ja Eri. Matka suuntautui ahkioita vetäen Äkäslompolosta Pallakselle ja takaisin Ylläkselle 27. 4. 1946. Pallaksen rakennustyömaalle jätettiin tietenkin vieraskirja.

Aikamoinen urakka senaikaisilla varusteilla ja eväillä. Nuorekas into, hyvä fyysinen kunto ja huumori auttoivat matkan rasituksissa. Matkakronikassa kerrotaan mm. koiramies Matti Caloniuksesta:

"Masa: Sitkeä korpisoturi. Ensin koirat, sitten minä. Kuljetti ahkiota sanan voimalla. Kuka tulee mun kanssani kuutamoon ulkoiluttamaan koiria – ei miehet kelpaa. Elämän probleemi: Minne hävisi koirien spiritus?"

Ja Jam-Jam Lampénista: "Bjarne: Hiljainen harrasmies, herra ja hidalgo. Tjaah, kyllä sen oikeastaan pitäisi tuolta löytyä. Mies, joka ei hermoillut. Yritettäisiinkö vielä tuonne ennen iltaa?"

Suomen Lapin seurakuntahistoriaa

Tuomo Itkonen, Inari, 2. painos 1981.

Kiinnostus juuriimme näkyy myös seurakunnissa. Seurakuntien historioita on lakanut syntyä kuin sieniä sadekesänä. Yksi uranuurtajia on ollut Lapin kirkkohistorian "Vanhan suuren miehen" tohtori Tuomo Itkosen Inari-kirja vuodelta 1952. Itsenäisen Inarin seurakunnan 100-vuotisjuhlan kunniaksi on Inarin seurakunta painattanut tämän loppuunmyytynä olleen kirjan uudelleen suppealla teksti- ja kuvaliitteellä täydennettynä.

Täydennys käsittää vuodet 1952–1981 ja on lääninrovasti Antero Nivan laatima. Teoksen ulkoasu on kaunis.

Tämän päivän seurakuntahistoriat ovat ankaran tieteellisiä yksityiskohtaisine noottimerkintöineen. Samalla niistä on vaara tulla kuivia. Viimeksimainitusta synnistä ei Itkosen kirjaa voi syyttää. Kieli on elävää, lennokasta, kantaaottavaa. Kirjoittajan tuotanto onkin hyvin monipuolinen ulottuen lapinkielisestä aapisesta ja virsikirjatyöstä kirkkohistoriaan,, romaaneihin, muitelmiin, jopa satuihin saakka.

Vaikka Inari-kirjalla on kaunokirjallisia ansioita, se nojautuu kuitenkin lujasti tutkimukseen. Samalla tekstistä heijastuu kirjoittajan rakkaus Lapin köyhään kansaan, heidän elämäänsä ja kulttuuriinsa. Kirjoittajan sympatiat saavat ne papit, jotka ovat olleet valmiita raskaalla työsarallaan näkemään vaivaa oppiakseen saamen kielen ja palvellakseen seurakuntaansa sillä. Itkonen joutui itsekin taistelemaan saadakseen edes saamenkielisen aapisensa julkaistuksi.

Vaikka Inarin seurakunta viettää vasta 100-vuotisjuhlia, on seurakuntaelämä toki yli 400 vuoden ikäistä. Kirkkoherra vain oli ennen kaukana, ensin Kemissä, sitten Kuusamossa ja vihdoin Utsjoella. Tänään Inari on uudenaikainen seurakunta monine työntekijöineen ja moderneine toimitiloineen. Olot ovat paljon muuttuneet. Mutta yhä se on maan laajin seurakunta (5 % koko Suomesta) ja saamelaisuus on sen eräs tärkeä piirre peräti kolmen eri kieliryhmän ja kahden kirkkokunnan voimin.

Inarin seurakunta on tehnyt palveluksen paitsi inarilaisille myös kaikille Lapin ystäville tämän kirjan uudelleen julkaisemisella.

Tapio Leinonen

LAPIN KANSA 12. 9. 1981.

Toiminta-muistio

Nuorisoviikko Susi-Kiisalla 15–20.2.1982
Tiedustelut Alpo Mäntyselle

Eläkeläisviikko Susikyrössä 28.3.–3.4.1982

Susiviikko Susi-Talaksella 4–11.4.1982

Susi-Kiisan rakennustalkoot 25.7.–15.8.1982

Susivihkiäiset Peurungassa syksyllä 1982

Hihamerkkikilpailun käsittely jatkuu.

Inarin seurakunta 100-vuotias

Silloinen Inarin kappeli erotettiin omaksi kirkkoherrankunnaksi keisarillisella asetuksella 7. maaliskuuta 1881. Viittä vuotta aikaisemmin oli Inarin pitäjään perustettu ensimmäinen kuntahallitus. Sekä kunnan perustamiseen että seurakunnan itsenäistymiseen katsotaan yleisesti liittyvän kaksi nimeä, silloinen Inarin kappalainen Natanael Kulhanen ja kruununnimismies Xenofon Nordling. Kirkon vaikutus Inarin kunnan kehitykseen oli toki jo alkanut huomattavasti aikaisemmin. Ensimmäisen kerran laillisesti verolle pantuna Inari esiintyy asiakirjoissa jo vuonna 1551. Väestön käännyttämisen kristityiksi katsotaan kuitenkin kestäneen tästä ajankohdasta vielä 100 vuotta eteenpäin.

Seurakunnallisen elämän heräämiseen Inarissa liittyy monta hengennimistä, joiden maine on levinnyt laajalle Lapin ulkopuolellekin. Nicolaus Rungius, Johannes Pictorius, Gabriel Tuderus ja Esaias Mansveti Fellman olivat eräät ensimmäisistä.

Ennen seurakunnallista itsenäistymistään Inari oli Kemin ja Keminlapin seurakuntien kappelina 1648–1691 ja sen jälkeen Kuusamon kappelina vuoteen 1747. Utsjoen kappelina ilman omaa pappia Inari oli vuoteen 1837, ensimmäinen oma kappalainen oli J.W. Durchman ja hänen siirryttyään Ylistaron kautta Ruoveden kirkkoherraksi vuodesta 1849 lähtien Pehr Gustav Hornborg.

Inarin ensimmäisen kirkon paikasta ei olla yksimielisiä, samoin on kiistelty sen valmistumisvuodesta, joka kuitenkin sijoittunee 1640-luvun jälkimmäiselle puoliskolle. Seurakunnan toinen, meidän päiviimme saakka säilynyt Pielpajärvellä valmistui 1760 ja kolmas, talvisodassa tuhoutunut Inarin nykyiseen kirkonkylään 1880-luvun puolivälissä.

Jo tätä ennen, 1862 oli Nellimin eteläpuolelle Kivijärvelle rakennettu rukoushuone, joka kuitenkin jäi vähitellen pois käytöstä ja paloi joitakin vuosia ennen talvisotaa.

Ivalosta kasvoi Jäämeren maantien valmistumisen myötä kunnan keskuspaikka ja se sai oman rukoushuoneen, joka säästyi sotien yli ja palveli aina vuoteen 1966. Rukoushuone purettiin Ivalon nykyisen kirkon valmistuttua ja tarpeista rakennettiin vuonna 1978 Kiilokappeli Saariselänalueen eteläosaan. Inarin kirkonkylä sai sodassa tuhoutuneen tilalle uuden kirkon jo 1950-luvun alussa Amerikan luterilaisten kirkkojen lahjoitusvarojen turvin.

Inarin viimeinen kappalainen oli sittemmin Utsjoen kirkkoherrana toiminut V.A. Virkkula. Ensimmäisen oman kirkkoherran seurakunta sai vasta 1888, jolloin virkaan asetettiin Matti Hinkula. Häntä seurasi kymmenen vuotta myöhemmin Lauri Arvid Itkonen vuoteen 1914, jonka jälkeen seurakuntaa palveli kahden vuoden ajan vt. kirkkoherrana Pekka Rudolf Heikinheimo.

Frans Jalmari Telan virkakausi kesti vuodesta 1916 vuoteen 1923 ja häntä seurasi Tuomo Antero Itkonen, joka vasta 1942 muutti Kemin maaseurakuntaan saaden seuraajakseen Mauno Verner Ahon, sittemmin Sanaksenaho. Kesällä 1958 tuli kirkkoherraksi Yrjö Aittokallio. Seurakunnan seitsemäs kirkkoherra on vuodesta 1963 lääninrovasti Antero Niva.

LAPIN KANSA 17. 9. 1981

Valokuvauskilpailu

VALOKUVAUSKILPAILUN TULOKSET

Valokuvauskilpailuun jätettiin määräaikaan mennessä 35 väridiaa, 15 väripaperikuvaa ja 5 mustavalkoista valokuvaa. Raadin mielestä olisi aktiviteetti kilpailua kohtaan saanut olla suurempi, koska niin monen vaeltajan ja retkeilijän harrastuksena on luonnossa liikkumisen lisäksi, juuri valokuvaus. Hyvä näinkin. Raati ryhtyi töihin. Vertaili ja asetteli paremmuusjärjestykseen kilpailun kuvasatoa... Arvostelut kirjattiin ja kuvien paremmuusjärjestys näytti raadin mielestä seuraavalta:

VÄRIPAPERIKUVAT
1. Syyssäveliä
   nimimerkki "Tunturiherho Kaahinen"
   Lauri Muola, Mänttä.
2. Päiväsauna Anterilla
   Lauri Muola varmisti vielä hopeasijalla voittonsa.
3. Saivokerho
   nimimerkki "Reissumies"
   Jouko Järviö, Keuruu.

MUSTAVALKOISET
1. Tunturit kutsuvat
   Pekka Puro, Espoo

VÄRIDIAT
1. Kohta sylkäisee
   nimimerkki "Koddesahpan"
   Elli Kivilaakso, Turku
2. Kuu Muoddakorsalla
   nimimerkki "Kolme kirvestä"
   Kyösti Lamminjoki, Helsinki
3. Huhtikuun aamu
   oli myös Elli Kivilaakson kilpailuun lähettämä dia.
4. Aurinkomatka
   Pekka Puro, Espoo.

Palkitut kuvat ja diat jäävät Tunturiladun omistukseen ja haltuun. Kuvat asetetaan esille vuosikokouksen yhteydessä. Myös diat esitetään Non Stop tyyliin vuosikokouksen aikana.

Palkintoja kilpailuun lahjoittivat o/y Foto Nyblin a/b, Partio Aitta o/y, Kauno Laine, o/y Stokmann a/b, Kustannusosakeyhtiö Tammi, T:mi W-Foto ja Yhteiskuva o/y.

KIITÄMME OSANOTTAJIA

raati

Kalastusoikeudesta Tunturiladun Lapissa omistamien tilojen vesialueilla

SUSIKYRÖ:
Tunturiladun jäsenillä on vapaa pilkintä- ja virvelöintioikeus Kyrön kalastuskunnan vesialueilla, joihin kuuluu Vuontisjärvi ja sen lähellä olevat pienemmät järvet. Kalastaessa on pidettävä mukana Tunturiladun jäsenkortti mahdollisia valvontatarkastuksia varten. Verkkolupia saa lunastaa paikalliselta kalastuksen valvojalta.

Tunturiladulla on oikeus lunastaa Susikyrön tilalle vuosittain kahden verkon lupa. Johtokunta päättää milloin verkkoluvat lunastetaan (talkoot, ym. yhteiset kokoontumiset).

SUSI-TALAS:
Kalavesien jako Inarin kunnassa on suoritettu, mutta sen toimeenpanosta on valitettu. Tilan lähivedet ovat kolttien ja muiden paikallisten asukkaiden kalastusvesiä, joihin ulkopuolisille annetaan kalastuslupia vain rajoitetusti. Perusteltua anomusta vastaan saa tälle alueelle pilkkimis- ja virvelöintiluvan Metsähallinnon Rovaniemen piirikuntakonttorista (talkootyöt, ym. yhteiset kokoontumiset). Kalastus ilman lupaa on ehdottomasti kielletty. Valvontaa alueella suorittavat rajavartijat ja kalastuksen valvojat.

SUSI-KIISA:
Tilalle kuuluu manttaalin mukainen kalastusoikeus mm. Tenojokeen. Ei ole vielä selvitetty miten käytännössä kalastusoikeus järjestyy, kun tilan omistajana on runsasjäseninen järjestö ja Tenon kalastuksesta on omat erikoismääräykset. Saattaa olla niin, että Susi-Kiisan tila saa pyydysmerkkejä määrän jotka oikeuttavat 1-2 henkilön samanaikaiseen kalastamiseen.

Tällä hetkellä kalastaminen on ehdottomasti kielletty.

Kalastusoikeus on järjestyksessä tälläkertaa vain Susikyrössä, Susi-Talaksella ja Susi-Kiisalla odotellaan kalastuskuntien perustamisia, jolloin kalastusoikeuskin selviää. Ei ole Tunturiladun hengen mukaista, että sen jäsenet ryntäävät tyhjentämään kämppien lähivesiä kaloista ja näin kiristämään välejä paikallisiin asukkaisiin. Tilojen kalavedet ovat tarkoitettu retkeilijän muonavaraston täydennykseksi ja vaihteluksi. Tässäkin asiassa osamme näyttää hyvää esimerkkiä ja hoitaa kalavesiämme. P.H.

TOIMITUKSEN TOIVOMUKSIA

On mukava saada lehteemme paljon kirjoituksia, niistähän se koostuu. Joskus lehden painatuskuntoon saattaminen tuntuu kuitenkin turhan työläältä ja siinä te, kirjoittajat, voisitte vielä hiukan auttaa noudattamalla alla olevia, kirjapainon esittämiä toivomuksia käsikirjoituksista.

"Hyvä käsikirjoitus

Hyvä käsikirjoitus on A4 kokoinen, yhdelle puolelle paperia koneella kirjoitettu. Yhdelle käsikirjoitusliuskalle sopiva tekstimäärä on 50 merkkiä/30 riviä = 1500 merkkiä. Tätä periaatetta noudattaen voidaan ladotun tekstin määrä arvioida erittäin tarkasti jo ennen latomista, joten ns. taittoseema voidaan tehdä valmiiksi ennen luku- ja taittovedoksia. Useampiliuskaiset käsikirjoitukset tulee olla numeroituja ja jokaisessa liuskassa tulee olla lehden työnimi. Jos tekstissä on väliotsikoita on hyvä jättää sen yläpuolelle kaksi ja alapuolelle yksi tyhjä rivi koodausmerkinnöille. Mahdollisiin korjauksiin ja lisäyksiin ei punakynää."

Ajattelette ehkä, että toimitussihteeri voi tehdä tämän "hienosäädön". Siihen on kuitenkin omat rajoituksensa:

– Lehtiaineiston sisälle tuleminen ja lehden ilmestymispäivän välinen aika on yleensä aika lyhyt ja koko aineisto on toimitettava kirjapainoon suurinpiirtein yhtäaikaa.

– lehden ilmestymisestä edeltää monta työvaihetta: aineiston julkaisukuntoon saattaminen ja sen toimittaminen kirjapainoon, ladonta, oikoluku (toimitussihteerin ja haalittujen avustajien yötyö), taitto (tästä työstä tekevät Pauli ja Uolevi suurimman osan, me kaksi Anjaa olemme pääasiassa avustajia), sitten vielä kerran oikoluku (ettei korjattujen virheiden tilalle ole tullut 2 uutta), lehden ulkoasun lopullinen tarkastus ja vasta sitten painaminen.

– kaikki tämä työ on tehtävä sinä aikana, joka jää varsinaiselta leipätyöltä, kotitöiltä, koiran ulkoiluttamisilta ja muilta ensisijaisilta töitä. Työmatkat saattavat vielä sekoittaa aikataulun entisestään.

– oma konekirjoitustaitoni on heikko, kirjoituskoneeni ainakin 40 vuotta vanha rämä ja ääni sen mukainen. Kirjoittamista on kerrostaloasukkaan naapurisovun vuoksi iltamyöhäisin vältettävä.

– tunturilatulaiset asuvat Helsingin seudulla kaukana toisistaan, joten jos lähetän kirjoitukset jonkun hyvän konekirjoittajan uudelleen kirjoitettaviksi, on se tehtävä postitse, ja jälleen on aikataulu vaarassa.

Jos siis oma runoratsusi laukkaa nopeammin kuin kirjoituskoneesi/ Sinulla ei oel käytössäsi kirjoituskonetta/ tunnet unohtaneesi Setälän kieliopin pilkku- ym. sääntöineen, löytyy tuttavapiiristäsi varmasti joku, joka pystyy asiassa auttamaan.

Kun vielä saan käsikirjoitukset ajoissa, on meillä hyvät mahdollisuudet saada lehtemme ilmestymään ajoissa ja toimituskuntakin ehtii nykyistä enemmän paneutua lehden sisältöön. Tällöin oma Tunturilatu-lehtemme palvelee entistä paremin koko jäsenkuntaamme.

Tarkoitukseni ei ollut esittää valitusvirttä. Lehden toimittaminen on hauskaa ja opettavaista (aina menee joku asia juuri niinkuin ei pitäisi). Jos siis haluat osallistua sen tekoon jossain vaiheessa, oikoluvussa, taitossa, ilmoitushankinnassa (valitettavasti laiminlyödyksi jäänyt alue), ota yhteyttä ja ennen kaikkea: KIRJOITELKAA – LÄHETTÄKÄÄ KUVIA.

Anja

TUNTURILADUN SUSIVIHKIÄISET

julkaisun kirjoituksesta: "LAPINRETKEILYN HISTORIASTA JA URAANUURTAJISTA", oli kirjoittajan nimi vahingossa jäänyt pois. Mielenkiintoisen artikkelin kokooja on Boris Orlo.

HUOM. KELLE JÄI
Ylläksellä susivihkiäisissä ruskea tikkitakki Veturin vessasta? Toimita Erkki Kauppilalle, Ikämiestenk. 8, 33700 Tampere 70, puh. 931/171542

Tunturilatu ry kiittää Toivo Salamaa paperilahjoituksesta

SUSI-KIISAN TALKOIDEN KUVAILTA

Tampereella torstaina 19. 11. 81, alkaen klo 18.30.
Osoite: Sammonkatu 36.

Toivomme talkoisiin osallistuneiden tuovan valokuvansa, diansa ja filminsä yhteiseen katseluiltaan.

Tunturikerho Kolbma

Oheisella lomakkeella kerätään tunturilatulaisten tekemät eräretket teemavuoden ajalta. Jotta saisimme todellisen kuvan tunturilatulaisten liikkumisista, toivomme tunnollista lomakkeiden täyttämistä ja palauttamista.

TUNTURILATU ry, Fabianinkatu 7 00130 Helsinki 13
Tilastokaavake ajalta 01.10.80 – 30.09.81

Nimi _____ Susinumero(t) _____
Kotipaikka _____ Kerho _____

Eräretki	1.	2.	3.
Retkialue			
Retkikuukausi			
Kestoaika vrk			
Pituus km			
Osall.luku/susia	/	/	/

Tunturikäyntejä lisäksi: kesällä____kpl, talvella____kpl
Käyntejä Susikyrössä____kpl, yht.____vrk
Käyntejä Susi-Talaksella____kpl, yht.____vrk
Käyntejä Susi-Kiisalla____kpl, yht.____vrk

PALAUTA KAAVAKE TÄYTETTYNÄ KERHON VÄL. TAI SUORAAN 01.12.81 MENNESSÄ!

huom huom huom huom huom huom huom huom

TUNTURILADUN TALVIPÄIVÄT

pidetään KARHULASSA 6 – 7. 2. 1982 Karhulan Tunturisusikerhon järjestäminä.

Talvipäivistä tarkemmin myöhemmin lähetettävässä kutsukirjeessä.

TERVETULOA
TALVIPÄIVILLE
KARHULAAN!

huom huom huom huom huom huom huom huom

SEURAAVA TUNTURILATU-LEHTI

Ilmestyy maaliskuussa. Aineiston oltava toimitussihteerillä helmikuun loppuun mennessä.

Keski-Uusimaa Oy, Kerava 1981